

Årsredovisning 2023

VÄXA

Innehåll

Introduktion

Året i korthet	2
Strategi för fortsatt utveckling och ökad produktion	4
Året när det ovanliga blir vanligt	5

Lagstadgad årsredovisning

Förvaltningsberättelse 2023	6
Flerårsöversikt	8
Resultaträkning	9
Balansräkning	10
Förändringar i eget kapital	11
Kassaflödesanalys	11
Noter	12
Revisionsberättelse	18

Lagstadgad hållbarhetsrapport enligt ÅRL

Tillsammans för ett hållbart lantbruk	23
Affärsmodell och arbetsprocess	24
Växas hållbarhetsmodell	25
Globala målen	27
Ekonomiskt och resurseffektivt hållbart lantbruk	28
Marknadsnärvaro	31
Anställningsförhållanden, utbildning och kompetensutveckling	33
Djurhälsa och djurvälstånd	36
Miljömässigt hållbart lantbruk och biologisk mångfald	38
Mänskliga rättigheter, affärsetik och antikorruption	40
Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten	42

Året i korthet

Vinnaren Froarps Gård, från vänster:
John Abrahamsson, Mats Abrahamsson och
Rajan Sharma som arbetar på gården.

Kv1

Kokontrollen® 125 år

1898 föddes Kokontrollen - en världsunik veteran som bidrar till bättre lönsamhet i mjölkföretaget. För att fira och uppmärksamma att Kokontrollen blev 125 år under 2023 anordnade Växa en tävling med namnet "Äldst i Kokontrollen®". Kunder gavs möjlighet att skicka in bilder som visade vilket år Kokontrollen började användas på gården. Bland inskickade bidrag utsåg Växa varje månad en vinnare. Bilder på när tårta överlämnades till vinnaren postades i sociala medier och engagemanget för tävlingen och för de som tävlade var stort.

Vinnaren av Äldst i Kokontrollen är Froarps Gård i Blekinge, som använt Kokontrollen sedan 1905.

Catarina, August och
Sven-Arne Bengtsson på
gården Folkareds kvarn,
Falkenberg.

Kv2

Mjölkglas och -karaffer för hög mjölk kvalitet

God juverhälsa ger låga celltal och i nordisk jämförelse har svenska gårdar förbättringspotential. Sänkning av celltalen är ett viktigt område för förbättrad lönsamhet på gård. För att skapa incitament för låga celltal och därmed hög mjölk kvalitet, uppmärksammar Växa låga celltal med mjölkglas och -karaffer. Kunder med besättningar där det beräknade besättningscelltalet baserat på provmjölkning är 150 000 eller lägre under minst sex månader i rad belönas med mjölkglas. Är besättningscelltalet 150 000 eller lägre under 12 månader i rad belönas kunden även med en mjölkkaraff. Både mjölkglas och -karaffer har snabbt blivit ett populärt pris bland Växas kunder, på samma sätt som tårtorna Växa delar ut som belöning för hög och ökad mjölkavkastning.

Mjölkavkastning

11 175

kg ECM

2022: 10 927
2021: 11 029
2020: 10 721
2019: 10 417

Antal kor

176 128

KoKontrollen®

2022: 181 906
2021: 183 579
2020: 191 150
2019: 191 323

Sålda doser

334 105

antal

2022: 359 285
2021: 368 567
2020: 371 742
2019: 366 281

Djurägarsemin

83 %

Första ins

2022: 82 %
2021: 82 %
2020: 79 %
2019: 77 %

Assistensemin

17 %

Första ins

2022: 18 %
2021: 18 %
2020: 21 %
2019: 23 %

Kv3

Lansering av Växa Control® på Borgeby och Brunnby

Borgeby och Brunnby är sommarens stora mässor där Borgeby under 2023 slog publikrekord med över 20 000 besökare. Vid mässorna lanserade Växa aktivitetsmätaren Växa Control® som har tre nivåer: brunst, hälsa och position. Teknikintresserade mässbesökare fick möjlighet att prova VR-glasögon där kornas hälsostatus kan visas i realtid. Växas samarbetspartner Nedap arbetar för att inom något år kunna koppla denna nya teknik till aktivitetsmätare som Växa Control.

Vid sommarens mässor fick besökare även testa tatueringar vilket var populärt i alla åldrar.

Kv4

Rådgivningsverktyget CowCareCompanion®

Under oktober månad lanserade Växa ett rådgivningsverktyg för mjölkföretagare i form av en guide med systematiserade råd för god djurhälsa och ökad hållbarhet. Mångårig erfarenhet ligger till grund för verktyget som bygger på en systematisk metodik. Verktyget används på gård, men kan med fördel ingå i mejeriföretags hållbarhetsarbete. Råden visas i pyramidform, med noga utvalda aktiviteter där små steg ger tydliga resultat. I lanseringen ingick fem arbetsområden som vid årsskiftet 2023/24 utökats till tio.

Verktyget finns på sex språk och Arla har valt att använda CowCareCompanion i hållbarhetsarbetet i alla sju ägarländer.

Läs mer om Växas
strategi 2023

Strategi för fortsatt utveckling och ökad produktion

2023 var ett tufft men bra år för flertalet mjölkföretagare, men efter historiens bästa mjölkår 2022 inleddes 2023 med fallande avräkningspriser. Kostnadsläget har stigit inom lantbruket, men avräkningspriset för mjölk ligger också på en högre nivå och betalningen för nötkött har varit acceptabel 2023.

Lantbrukets kostnader ökade under 2023 och räntans högre läge har drabbat nyinvesterade företag mest. Jag vill ändå hävda att för många mjölkföretagare är 2023 ett bra år, och min bedömning är att avräkningspriset för mjölk nu är etablerat på en ny, fördelaktigare nivå. Även avräkningspriser på nötkött har stannat på en relativt hög nivå, vilket är positivt.

Kostnadsutvecklingen är en utmaning även för Växa, och den historiskt lågt värderade svenska kronan påverkar dosaffären som handlas i euro. Dessa faktorer innebär kostnadsökningar som Växas personal har små möjligheter att påverka och Växa har 2023 gjort ett minst lika bra arbete som tidigare år. Värt att komma ihåg är också att Växa fortsatt tar kostnaden för IT-investeringar direkt mot årets resultat.

Under våren 2023 arbetade Växa intensivt med strategiarbete och jag vill tacka fullmäktige, styrelse, VD och ledningsgrupp samt Växas personal, som alla arbetat med att forma Växas nya strategistall. Det ska bli intressant att se hur Växa kan fortsätta utvecklas, och hur den nya strategin kan bidra till ökad konkurrenskraft på gård och en ökad svensk produktion.

**Det är glädjande att många
vill investera och utveckla
sina lantbruksföretag.**

Magnus Carlman
Ordförande, Växa

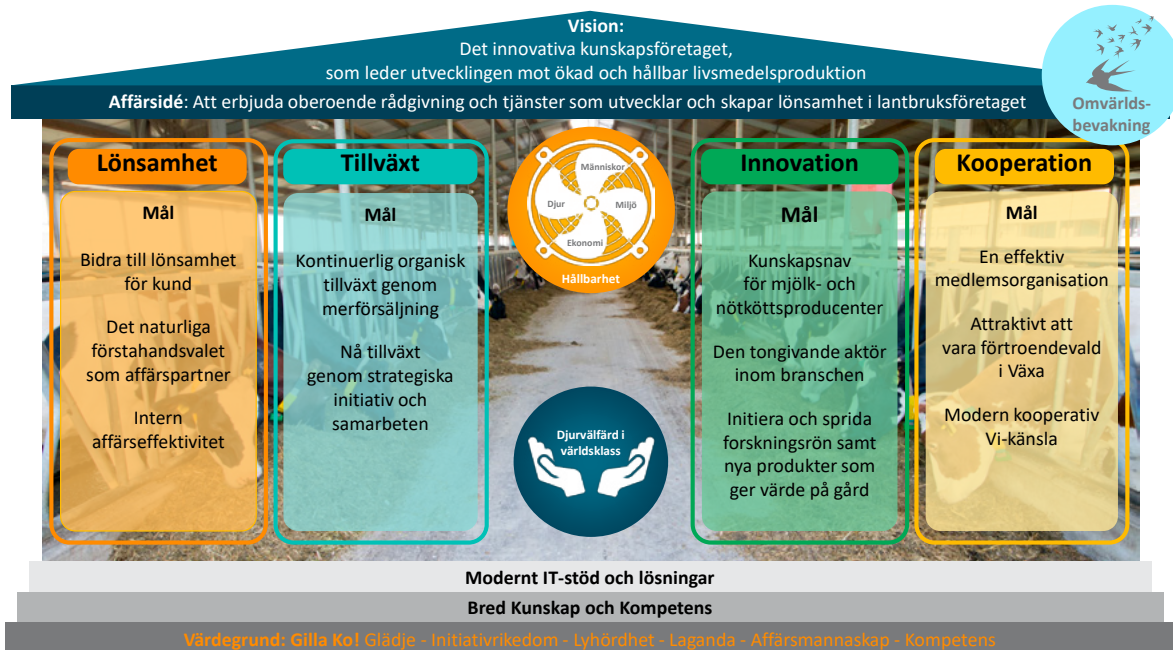
Växas arbete med att på olika sätt försöka påverka politik och regelverk tillsammans med LRF Mjölk har varit intensivt under 2023.

Växa har projektlett försöket Djurvälstånd 365 för att ta fram mer fakta om kors välfärd i lösdrift. Vi har dessutom under året diskuterat med LRF och Svensk Mjölk om hur vi tillsammans kan förbättra branschens påverkansarbete. Detta har lett till att Växa från 1 januari 2024 har en plats i LRF Kött. Växa tar likaledes en plats i en omorganiserad Mjölkodelegation för att tillsammans med LRF, mejerierna och husdjursföreningarna få ännu bättre effekt i vårt gemensamma påverkansarbete för branschen.

Det är glädjande att många vill investera och utveckla sina lantbruksföretag, vilket märks på antalet förfrågningar till Tillväxtbolaget. Investeringsviljan märks även på antalet ansökningar om investeringsstöd hos Länsstyrelserna. Vi måste fortsätta påtala för politiker att investeringskapital krävs för fler nybyggda koplatser för mjölk och kött, som bidrar till en ökad och mer klimatsmart produktion, bättre djurvälstånd och arbetsmiljö samt för en snabbare utfasning av uppbundna ladugårdar. Gårdar i skogs- och mellanbygd skulle ha extra stor nytta av kapital för sådana investeringar - områden där samhället dessutom ofta vill se mjölk- och köttproduktion.

Investeringsvilja och ökad lönsamhet är viktigt för branschens utveckling. Det är högst rimligt att ett mjölk- och nötköttsföretag har ett resultat i linje med brytpunkten för statlig inkomstskatt och sociala avgifter motsvarande 800 000 kronor 2023. När fler lantbruk denna nivå skulle behovet av stöd minska. Högre lönsamhet i branschen ger bättre förutsättningar för en ökad mjölk- och nötköttsproduktion, vilket vore bra för oss lantbrukare, för branschen och Växa samt för Sverige.

Året när det ovanliga blir vanligt

2023 började med en kall vår, därefter torka på försommaren och en särdeles blöt höst. Utmanande produktionsvillkor som krävde stora omställningar även i vårt tankesätt. Vi behövde ställa om från att bekymra oss om torka och foderbrist till hur hantera över-svämningar med kamp för att rädda skörden. Detta bidrog till stora skillnader över landet vad gäller mängd och kvalitet på foder vilket ställde extra stora krav på lantbruksföretaget.

De alltmer dynamiska förhållanden som vi möter kräver kunskap och kraft för snabb omställning och förmåga att identifiera kreativa lösningar och viljan att ta modiga beslut. Fokus på mål och riktning är nödvändigt för att bemöta det föränderliga läge, där det ovanliga blir vardag.

Växas riktning styrs av uppsatta mål i strategin som i sin tur baseras på de tidigare årens arbete. Under året som gått har det i ViLA skapats värdefulla förbättringar i form av möjlighet att använda flera läkemedel och lättare inträden, men fler lättnader behövs i regelverket för att minska administrationen på gårdsnivå. Inom djurvälfärd har Djurvälfärd 365 kartlagt välfärdsparmetrar som sammanställs i en försöksrapport för kommande dialog om djurens välfärd på gårdsnivå. På samma sätt kan de nya verktygen Djuröga® och Hälso- och behandlingsjournalen bidra till det framtida arbetet för ökad välfärd för djuren på gården. Inom hållbarhetsområdet har Växa stöttat lantbrukare i arbetet på gård bland annat med klimatberäkning inom mejerisektorn.

Internationellt är Sverige känt för gott hälsoläge och hög sundhetsnivå. I höstas gjordes internationell lansering av rådgivningsverktyget CowCareCompanion® som är en vidareutveckling av Växas hälsopyramider. CowCareCompanion ger fortsatt fokus på hållbar produktion och det förebyggande arbetssätt som är känne-

tecknande för svensk mjölk- och nötköttsproduktion. Ett annat område som hade internationellt fokus 2023 var European Dairy Farmers konferens i Sverige som samlade 325 deltagare från 23 länder. Marknadstrender och produktionskostnader var centrala ämnen i programmet. Förutom konferensen arrangerade Växa gårdsbesök och presenterade sex framgångsrika mjölkgårdar i trakten runt Skövde.

I Växa har vi under året som gått tagit ut riktning för framtiden och skapat ett stall, Växas Strategistall. Det har krävts analyser, dialog och tuffa prioriteringar för att skapa strategin. Arbetet med vårt strategistall liknar arbetet med att bygga ett riktigt stall - under marknivå i betongen skapas stabiliteten genom pelare som håller upp taket. I den jämförelsen utgör Växas medarbetare basen med insatser för lönsamhet, tillväxt, innovation och Kooperation som ska leda till att Växa når visionen: "Det innovativa kunskapsföretaget, som leder utvecklingen mot ökad och hållbar livsmedelsproduktion".

Alla som har byggt vet att efter invigningen startar det verkliga arbetet och så blir det även för Växa. Vi kommer att behöva ta modiga beslut och skapa kreativa lösningar för att stötta våra medlemmar på bästa sätt i det ovanliga som nu är vår vardag.

Dorit Greve
VD, Växa

Förvaltningsberättelse 2023

Med säte i Jönköpings län, Jönköpings kommun. Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK.

Allmänt om verksamheten

Växa säljer servicetjänster och produkter till Sveriges lantbruks-företag främst inom mjölk- och köttproduktion. Avelstjänster, semin och dosförsäljning, rådgivning inom produktion, djurhälsa och företagande, Kokontroll® samt avbytarverksamhet utgör det huvudsakliga utbudet.

Växa är officiell huvudman som avelsorganisation samt stambok och registerförande förening. Växa är dessutom officiell huvudman för nationellt organiserad hälsokontroll för mjölkkor, övervakning av sjukdomarna BVD, Leukos och IBR samt för Smittsäkrad besättning.

Medlemsorganisationen

Antal medlemmar uppgick vid årets slut till 5 874 (fg år 6 007), vilket är en minskning med 2,2 %. Föreningen hade vid räkenskaps-årets utgång en skuld för uppsagda insatser till 429 medlemmar med sammanlagt 2 326 tkr, vilket kommer att utbetalas under 2024.

Växas medlemmar samlades under mars till kretsmöten runt om i landet. Växas lokala kretsråd har arrangerat träffar för medlemmarna i samtliga kretsar under 2023, dessa kombineras ofta med gårdsbesök. Växas styrelse har beslutat en ny strategi för perioden fram till 2027 där fullmäktige och kretsråden har varit delaktiga i processen. Fullmäktige har uppdaterat och beslutat Växas medlemsvilja.

Styrelse

Föreningsstämman 2023 genomfördes den 16 maj på Hasselbacken, Stockholm. Styrelsen utgjordes efter valen vid stämman av åtta förtroendevalda och två personalrepresentanter. Styrelsen har haft 13 protokollförda möten under 2023. Växa har som tidigare varit representerade i VikingGenetics och NAVs styrelser och framåt även i LRFs mjölk- och köttdelegationer.

Verksamheten 2023

Enligt Jordbruksverkets statistik har antalet mjölkgårdar minskat i Sverige med 5 % och antalet mjölkkor med 2,9 % (fg år 0,6 %). Antalet dikogårdar har minskat med 1,9 % under samma period, och antalet dikor med 1,7 % (Jordbruksverkets statistik). Anslutna till KAP har ökat till 858 (fg år 854, husdjursstatistik) på riksplan varav 690 inom Växa.

Invägningen av mjölk har liksom köttproduktionen i Sverige ökat under året. Den totala slaktvikten och antal slaktdjur ökade med 2,2 % jämfört med 2022. Den samlade mjölkinvägningen har höjts med 2 % jämfört med föregående år medan ekologisk mjölk har sänkts med 21 % (Jordbruksverkets statistik). Trots utmanande väder samt en sänkning av mjölkpriset har avkastningen inom Växas Kokontroll® nått högsta nivå någonsin med 11 175 kg ECM. Växa har under 2023 sett en positiv utveckling av antalet förprovade platser jämför med tidigare år.

Vid årets slut är 1 770 gårdar anslutna inom Växas Kokontroll® med 3,2 % färre djur i jämförelse med året innan. Det är 80 färre gårdar anslutna, en minskning med 4,3 %. Tillsammans speglar det en utveckling i ökat antal kor per gård från 99 till 102 i genomsnitt.

2023 blev ännu ett ovanligt år. För kunderna har en kall vår, torr sommar och blöt höst givit utmanande produktionsvillkor, krävt snabba omställningar och resulterat i regionvisa skillnader i mängd och kvalitet avseende foder och strömedel. Dessutom har det höga kostnadsläget på insatsvaror, räntor och inflationen pressat lönsamheten inom mjölk- och köttproduktionen. Växa har märkt av hur det höga kostnadsläget med försämrade växelkurs och svag valuta har påverkat såväl dosverksamheten, Växshop som VäxaControl affären.

Växa har fortsatt stor andel digitala erbjudanden, både inom rådgivning och kurser som kompletteras med gårdsbesök. Ett flertal mejerier och slakterier har valt Växa som samarbetspartner inom hållbarhet och klimat. Under året har det genomförts ca 1 800 klimatberäkningar. Mer och mer understöds hållbarhets-arbetet via Agronod, där Växa är med om att utveckla branschens klimatverktyg Agrosfär. Växa har fortsatt samarbete avseende hållbarhet med Arla och har senast lanserat CowCareCompanion® i 7 länder baserat på Växas koncept om förebyggande djurhälsa. Inom NAV fokuseras på sparade foder och i VikingGenetics fortsätter projektet CFIT.

Rörelseresultat uppgick till -6 077 tkr, det låga resultatet förklaras framför allt av den svaga svenska kronan och ett generellt högt kostnadsläge och det är framför allt i dosverksamheten, Växshop och VäxaControl som vi ser de största skillnaderna. Resultatet efter finansiella poster är -3 170 tkr. I jämförelse med föregående år ses en ökad nettoomsättning med 25 355 tkr.

Personal

Den årliga personaldagen var ett lokalt evenemang med gemensam presentation av Växas strategistall och lokalt teambyggande. Under året gjordes ett antal rekryteringar av veterinärer, byggrådgivare och hållbarhets-/miljörådgivare, men trenden visar ökad personalomsättning initierat av den generella bristen på kompetenser i branschen. Inom Fält fortgår generations-växling, Växas Husdjursteknikerutbildning är ytterst populär. En process om sammanslagning av avdelningarna Fält och Avbytar-service har satts i gång med syftet att öka flexibilitet både internt och externt. All introduktion har genomförts digitalt, både för personal och förtroendevalda. Vidare har Växa Academy fortsatt att utvecklas.

Antalet anställda var vid årets utgång 519 personer inklusive deltids- och timanställda. Det motsvarar 359 heltidstjänster, vilket ska jämföras med 357 heltidstjänster 2022.

Utveckling och IT

Växa fortsätter att hålla högt tempo i utvecklingsarbetet. Stort fokus har under året legat på att modernisera KoKontrollen®, att vidareutveckla FoderOpti med fokus på individutfodring, samt den viktiga moderniseringen av Växas centrala IT-system inklusive Kodatabasen. Under året har flera betydande lanseringar genomförts, bland annat Hälso- och behandlingsjournal, nordisk avelsvärdering för kötttrasdjur, publicering av avelsvärden för kött och mjölk i MinGård® samt vår internationella satsning CowCareCompanion®. Växa har även varit projektledare i Djurvälstånd 365.

Flera viktiga initiativ för kunskapsutveckling och biologisk utveckling har bedrivits under året; för att höja kunskapsläget om den smittsamma djursjukdomen Mykoplasma Bovis, för att utveckla genomisk avelsvärdering för kötttrasdjur samt för att förbättra fodervärderingen för högvastande kor. Växa fortsätter att knyta nya samarbeten och inleda nya samarbetsprojekt på kunskapsutvecklingsområdet. Nya samarbetspartners är bland annat Kunskapsnavet för animalieproduktion samt Linköpings universitet. Växa har under året arbetat i 126 olika externa projekt.

Samarbeten och bolag

Växa är delägare i NorFor och har avtal med Foder och Spannmål kring användning av NorFor-systemet. Vidare är Växa tillsammans med övriga NCDX-ägare delägare i internationella iDDEN.

Inom avel är Växa delägare i det nordiska bolaget VikingGenetics som producerar doser, i NAV som gör avelsvärderingen samt i Svensk Kötttrastprövning där man testar kötttrastjur.

Växa har delägarskap i Agronod, branschens dataplattform med syftet att etablera en gemensam digital infrastruktur som möjliggör delning av lantbruksdata för innovation och utveckling.

Växa har också ett delägarskap i Tillväxtbolaget för Sveriges Lantbrukare, genom Tillväxtbolaget erbjuds lån till svenska lantbruksföretag för hållbara investeringar på gårdsnivå i syftet att skapa utveckling och tillväxt.

Växa har leveransavtal med Svensk Mjölk vilket omfattar utveckling och kompetensförsörjning i syfte att höja mjölkinnvägningen och säkerställa fortsatt livsmedelproduktion i Sverige. Leveransavtalet löper fram till 2025.

Det finns även leveransavtal med SkåneSemin och Rådgivarna i Sjuhärad kring kunskapssupport, vissa IT-verktyg och tillgång till kodatabasen.

Växa samarbetar med Viking Danmark om webshopen Växshop, dosshop och managementverktyget Simherd.

Lagstadgad hållbarhetsrapport i enlighet med årsredovisningslagen

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har Växa ekonomisk förening valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten har överlämnats till revisorn samtidigt som årsredovisningen. Hållbarhetsrapporten återfinns på sidorna 22 - 41 i detta tryckta dokument.

Framtid

Växa har tagit fram en ny strategi, Växas Strategistall, där insatsområdena fram mot 2027 är Lönsamhet, Tillväxt, Innovation och Kooperation med djurvälstånd och hållbarhet bakomliggande och grundat i Kunskap & Kompetens samt IT-stöd och lösningar.

Växa vill fortsatt engagera sig i lönsamhets-, hållbarhets- och djurvälståndsfrågor, utveckling av ViLA, EU-djurskyddslag samt veterinärutredningens praktiska verkställande.

Växa fortsätter sitt fokus på IT-utveckling där det krävs stora investeringar för vidareutveckling och för att hålla alla system uppdaterad med ny teknik.

NAV kommer att utvärdera om att gå med i ett samarbete i European Bovine Evaluation, EBE, för att tillstyrka framtidens avelsvärdering. För VikingGenetics görs strategianpassning under 2024.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Ett ekonomiskt utmanande läge för medlemmarna med fortsatt höga prisnivåer på insatsvaror, höga räntenivåer samt en hög inflation, som ännu inte har sänkts till önskad nivå. En fortsatt negativ trend i antal gårdar och antal semineringar vilket för Växas del betyder ett minskat kundunderlag.

Det oroande läget i världen med allt fler krigshandlingar har åstadkommit en tydlighet för nödvändigheten av inhemsk produktion och livsmedelsförsörjning där krav om beredskap lyfts av myndigheterna.

Flerårsöversikt

Rörelsens intäkter

487,7
Mkr

2022: 468,4 Mkr
2021: 460 Mkr
2020: 442,2 Mkr
2019: 431,1 Mkr

Rörelseresultat

-6,0
Mkr

2022: -5,4 Mkr
2021: 3,2 Mkr
2020: 13,2 Mkr
2019: 16,2 Mkr

Likviditet¹⁾

172,6
%

2022: 179,7 %
2021: 172,5 %
2020: 181,2 %
2019: 187,9 %

Balansomslutning

321,8
Mkr

2022: 311,2 Mkr
2021: 321 Mkr
2020: 344,1 Mkr
2019: 321,7 Mkr

Soliditet²⁾

66,6
%

2022: 69,2 %
2021: 67,5 %
2020: 67,1 %
2019: 70,3 %

Antal medlemmar

5 874
Stycken

2022: 6 007
2021: 6 213
2020: 6 138
2019: 6 259

Medlemsinsatser

54,6
Mkr

2022: 53 Mkr
2021: 51,1 Mkr
2020: 50,1 Mkr
2019: 49,9 Mkr

Resultaträkning	2023	2022	2021	2020	2019
Nettoomsättning	487 689 799	468 386 182	460 040 252	442 239 828	431 149 791
Rörelseresultat	-6 077 245	-5 447 719	3 298 380	13 265 746	16 241 205
Resultat efter finansnetto	-3 170 085	-3 202 851	-13 736 407	14 722 047	17 548 383
Balansräkning					
Balansomslutning	321 835 616	311 227 140	321 033 847	344 156 317	321 775 576
Medlemsinsatser	54 893 311	53 007 169	51 099 796	50 064 827	49 889 234
Likviditet ¹⁾	172,6 %	179,7 %	172,5 %	181,2 %	187,9 %
Soliditet ²⁾	66,6 %	69,2 %	67,5 %	67,1 %	70,3 %
Övriga uppgifter					
Antal medlemmar	5 874	6 007	6 213	6 138	6 259
Medelantal anställda ³⁾	359	357	350	331	318
Nötsemin, antal djur ⁴⁾	259 025	259 663	261 201	259 803	254 137
Kokontroll®, antal kor ⁵⁾	176 128	181 906	183 579	191 150	191 323
Dosförsäljning, antal doser ⁶⁾	334 105	359 285	368 567	371 742	366 281

1) Omsättningstillgångar dividerat med kortfristiga skulder.

2) Eget kapital i procent av balansomslutningen.

3) Medelantalet anställda är beräknat efter 1985 tim/anställd.

4) Nypåbörjade djur under året, exklusive Skånesemin och Rådgivarna i Sjuhärad.

5) Källa: Växa Sverige veckostatistik för kokontroll® v.52

exklusive Skånesemin och Rådgivarna i Sjuhärad

6) Antal sålda doser, exklusive försäljning till Rådgivarna i Sjuhärad.

Resultatdisposition

Förslag till disposition av föreningens resultat

Till föreningsstämmans förfogande står

balanserad vinst	147 203 389
årets förlust	-3 174 499
	144 028 890

Styrelsen föreslår att i ny räkning överföres	144 028 890
	144 028 890

Beträffande föreningens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Resultaträkning

	Not	2023	2022
Rörelsens intäkter m.m			
Nettoomsättning	2	487 689 799	462 335 056
Övriga rörelseintäkter	3	2 363 976	6 265 911
		490 053 775	468 600 967
Rörelsens kostnader			
Handelsvaror och tjänster		-87 996 388	-83 556 993
Övriga externa kostnader	5, 4	-135 136 266	-126 650 522
Personalkostnader	6	-268 865 226	-260 374 281
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-2 875 112	-2 696 080
Övriga rörelsekostnader	7	-1 258 028	-770 810
		-496 131 020	-474 048 686
Rörelseresultat		-6 077 245	-5 447 719
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	8	1 285 956	1 401 033
Ränteintäkter	9	1 626 709	853 228
Räntekostnader	10	-5 505	-9 393
		2 907 160	2 244 868
Resultat efter finansiella poster		-3 170 085	-3 202 851
Resultat före skatt			
Skatt på årets resultat	11	-4 414	0
Årets resultat		-3 174 499	-3 202 851

Balansräkning

Tillgångar	Not	2023-12-31	2022-12-31
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	12	0	0
Inventarier	13	8 327 757	9 694 294
Summa materiella anläggningstillgångar		8 327 757	9 694 294
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i intresseföretag	14	115 391 919	114 191 919
Andra långfristiga värdepappersinnehav	15	12 420 546	15 369 862
Summa finansiella anläggningstillgångar		127 812 465	129 561 781
Summa anläggningstillgångar		136 140 222	139 256 075
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m.			
Handelsvaror		8 545 977	4 813 946
Summa varulager m.m.		8 545 977	4 813 946
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		105 918 247	98 983 235
Fordringar hos intresseföretag		0	5 000 000
Aktuell skattefordran		2 179 008	0
Övriga fordringar		2 168 456	1 986 657
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16	10 187 116	11 792 493
Summa kortfristiga fordringar		120 452 827	117 762 385
Kassa och bank			
Kassa och bank		56 696 590	49 394 734
Summa kassa och bank		56 696 590	49 394 734
Summa omsättningstillgångar		185 695 394	171 971 065
Summa tillgångar		321 835 616	311 227 140
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Insatskapital		54 893 311	53 007 169
Reservfond		15 299 310	15 299 310
Summa bundet eget kapital		70 192 621	68 306 479
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		147 203 389	150 406 240
Årets resultat		-3 174 499	-3 202 851
Summa fritt eget kapital		144 028 890	147 203 389
Summa eget kapital		214 221 511	215 509 868
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		39 982 852	28 466 442
Aktuell skatteskuld		0	106 681
Övriga skulder		18 745 195	20 137 381
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17	48 886 058	47 006 768
Summa kortfristiga skulder		107 614 105	95 717 272
Summa eget kapital och skulder		321 835 616	311 227 140

Förändringar i eget kapital

	Medlemsinsatser	Insatsemission	Reservfond	Fritt eget kapital	Summa
Belopp vid årets ingång	52 682 679	324 490	15 299 310	147 203 389	215 509 868
Inbetalda insatser	3 647 310	0	0	0	3 647 310
Utbetalda insatser	-1 744 188	-16 980	0	0	-1 761 168
Årets förlust	0	0	0	-3 174 499	-3 174 499
Belopp vid årets utgång	54 585 801	307 510	15 299 310	144 028 890	214 221 511

Kassaflödesanalys

Den löpande verksamheten	Not	2023	2022
Rörelseresultat	2	-6 077 245	-5 447 719
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	18	2 875 112	-1 465 575
Ränteposter och valutakursdifferanser		1 594 647	653 840
Utdelning och ränta på värdepapper		885 465	812 810
Inbetald skatt		-1 942 063	-2 041 310
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		-2 664 084	-7 487 954
Kassaflöde från förändringar av rörelsekapital			
Minskning(+)/ökning(-) av varulager		-3 732 031	-3 348 611
Minskning(+)/ökning(-) av rörelsefordringar		-489 288	-5 487 085
Minskning(-)/ökning(+) av kortfristiga skulder		11 659 885	-5 369 919
Kassaflöde från den löpande verksamheten		4 774 482	-21 693 569
Investeringsverksamheten			
Förvärv av inventarier	13	-1 508 575	-3 733 472
Försäljning av fastighet		0	3 100 000
Förvärv av andelar i intresseföretag	14	-1 200 000	-1 200 000
Förvärv av långfristiga värdepapper	15	-3 502 913	-68 772
Försäljning av långfristiga värdepapper	15	6 852 720	6 889 327
Kassaflöde från investeringsverksamheten		641 232	4 987 083
Finansieringsverksamheten			
Utbetalda insatser		-1 761 168	-2 128 432
Inbetalda insatser		3 647 310	4 035 805
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		1 886 142	1 907 373
Förändring av likvida medel		7 301 856	-14 799 113
Likvida medel vid årets början		49 394 734	64 193 847
Likvida medel vid årets slut		56 696 590	49 394 734

Noter

**Not
1**

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen (1995:1554) och BFNAR 2012:1 (K3).

Fordringar

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar, avsättningar och skulder

Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Intäktsredovisning

Inkomsten redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Företaget redovisar därför inkomsten till nominellt värde (fakturabelopp) om ersättningen erhålls i likvida medel direkt vid leverans. Avdrag görs för lämnade rabatter. Om det uppstår osäkerhet vad avser möjligheten att erhålla betalning för belopp som redan redovisats som intäkt, redovisas det belopp som inte längre är sannolikt som en kostnad istället för som en justering av det intäktsbelopp som ursprungligen redovisats.

Försäljning av varor redovisas när företaget till köparen har överfört de väsentliga risker och förmåner som är förknippade med ägandet, normalt när kunden har varorna i sin besittning. För abonnemangs och serviceintäkter fördelas intäkten jämnt över perioden.

Intäkter från konsulttjänster intäktsredovisas när tjänsterna tillhandahålls.

Hyresintäkter från uthyrning av företagets lokaler redovisas linjärt över hyresperioden.

Intresseföretag

Innehav i intresseföretag redovisas till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning. Verkligt värde bedöms för andelar i intresseföretag till högst substansvärdet som även påverkas av kursförändringar i EUR. Värdeförändringen redovisas i resultaträkningen under posten Resultat från intresseföretag.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Tillgångarna skrivs av linjärt över tillgångarnas bedömda nyttjandeperiod förutom mark som inte skrivs av. Nyttjandeperioden omprövas per varje balansdag. Materiella anläggningstillgångar tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring. När materiella anläggningstillgångar avyttras bestäms ett realisationsresultat som skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde och redovisas i resultaträkningen i någon av posterna Övriga rörelseintäkter eller Övriga rörelsekostnader.

Följande nyttjandeperioder tillämpas:	Antal år
Byggnader	20-25
Markanläggningar	20
Inventarier	3-10

Finansiella instrument

Finansiella placeringar som är avsedda att stadigvarande innehas i verksamheten klassificeras som anläggningstillgångar. De redovisas till anskaffningsvärde efter eventuella nedskrivningar till verkligt värde. För övriga värdepapper bestäms verkligt värde till marknadsvärdet om sådant finns. Värdeförändringen redovisas i resultaträkningen under posten Resultat från övriga värdepapper och fordringar.

Andelar i börsnoterade företag redovisas till anskaffningsvärde och räntebärande placeringar till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde utgörs av det finansiella instrumentets förväntade kassaflöden diskonterade med den effektivränta som beräknas vid anskaffningstillfället.

Portföljvärderingsprincipen har tillämpats och andelar i börsnoterade företag och räntebärande placeringar ses som en värdepappersportfölj.

Leasing

Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal, vilket innebär att leasingavgiften kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret är värderat till det lägsta av anskaffningsvärdet, beräknat enligt först-in-först-ut, och nettoförsäljningsvärde. Nettoförsäljningsvärdet har beräknats till försäljningsvärdet efter avdrag för beräknad försäljningskostnad, varmed hänsyn har tagits till inkurans.

Inkomstskatt

Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Aktuell skatt värderas till det sannolika beloppet enligt de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen.

Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser. Uppskjuten skatt beräknas på temporära skillnader. En temporär skillnad finns när det redovisade värdet på en tillgång eller skuld skiljer sig från det skattemässiga värdet.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den omfattning det är sannolikt att avdragen kan avräknas mot framtida skattemässiga överskott.

Avsättningar

Avsättningar redovisas när det finns en legal eller informell förpliktelse till följd av en tidigare händelse, det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och beloppen kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt. Tidpunkten eller beloppet för utflödet kan fortfarande vara osäkert.

En avsättning redovisas till den bästa uppskattningen av det belopp som krävs för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningar tas endast i anspråk för de utgifter som avsättningen ursprungligen var avsedd för. Avsättningar diskonteras till sina nuvärden där pengars tidsvärde är väsentligt.

Ersättningar till anställda

Föreningen har avgiftsbestämd pensionsplan vilket innebär att föreningen betalar fasta avgifter till en separat juridisk enhet. Föreningen har därefter inga rättsliga eller informella förpliktelser att betala ytterligare avgifter relaterat till den anställdes intjänade pensioner. Avgifter för avgiftsbestämda pensionsplaner kostnadsförs löpande.

Föreningen tillämpar inga bonusavtal.

Offentliga bidrag

Offentligt bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som företaget fått eller kommer att få, dessa ingår i nettoomsättningen.

Offentliga bidrag som inte är förenade med krav på framtida prestation, så kallade ovillkorade bidrag, intäktsförs när villkoren för att få bidraget uppfyllts, det vill säga oftast i samband med att bidrag erhålls. Offentliga bidrag som är förenade med krav på framtida prestation, så kallade villkorade bidrag, skuldförs när bidraget erhålls och intäktsförs därefter när prestationen utförs.

Uppskattningar och bedömningar

Följande uppskattningar och bedömningar har betydande effekt på redovisade belopp på balansdagen.

Kundfordringar värderas till det kassaflöde som förväntas inflyta till föreningen. Därmed görs en detaljerad och objektiv genomgång av alla utestående belopp på balansdagen.

Värdet på andelar i intresseföretaget VikingGenetics är en bedömning baserad på ägd andel av substansvärde, EUR-kurs och framtidsutsikter. Den bedömning som görs av framtiden har betydande effekt på de redovisade beloppen i årsredovisningen.

Not 2

Nettoomsättning

Rörelsens omsättning uppdelad på avdelning	2023	2022
Rådgivning och Företagande	68 966 367	62 447 261
Djurhälsa	30 006 530	26 165 826
Kokontrollen®	62 394 743	59 192 035
Avel	120 501 983	102 182 412
Fält	102 754 671	113 232 825
Avbytarservice	30 266 846	29 112 637
Kunskap och Utveckling	52 307 436	49 713 605
Medlem, IT, Kommunikation, Gemensamt	20 491 223	20 288 455
Summa	487 689 799	462 335 056

Offentliga bidrag uppgår till 21 605 113 kr (20 925 077 kr) huvudsakligen från Statens Jordbruksverk.

Not 3

Övriga rörelseintäkter

Övriga rörelseintäkter uppdelade på intäktslag	2023	2022
Hysesintäkter	0	27 575
Vinst vid avyttring av anläggningstillgångar	0	3 030 457
Återbäring	247 243	1 727 139
Övriga rörelseintäkter	1 436 957	1 247 955
Valutakursvinst	679 776	232 785
Summa	2 363 976	6 265 911

2022 års valutakursvinst redovisades under Valutakursdifferenser och erlagd ränta och uppgick till 232 785 kr.

Not 4

Hyresavtal

	2023	2022
Under året har föreningens hyror uppgått till	12 559 789	10 931 798
Inom 1 år	11 745 027	11 700 219
2 till 5 år	18 821 833	19 695 857
Summa	43 126 649	42 327 874

Not 5

Leasingavtal - Operationell leasing

	2023	2022
Under året har föreningens leasingavgifter uppgått till:	8 020 316	7 358 555
<i>Framtida minimileasingavgifter för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning:</i>		
Inom 1 år	5 572 138	5 545 689
2 till 5 år	2 448 178	1 812 866
Summa	8 020 316	7 358 555

Samtliga leasingavtal som hänför sig till bilar har en löptid på tre år från leasingperiodens början.

Not
6

Löner och andra ersättningar

Medelantal anställda	2023	2022
Medelantal anställda har varit	359	357
varav kvinnor	266	263
varav män	93	94

Medelantalet anställda bygger på av föreningen betalda timmar relaterade till en normal årsarbetstid.

Löner, ersättningar m.m.	2023	2022
<i>Löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader har utgått med följande belopp:</i>		
Styrelsen och VD:		
Löner och ersättningar	2 988 309	2 873 854
Pensionskostnader	451 411	488 002
	3 439 720	3 361 856
Övriga anställda:		
Löner och ersättningar	179 116 719	171 289 198
Pensionskostnader	14 291 419	14 763 035
	193 408 138	186 052 233
Sociala kostnader	62 213 734	57 662 840
Summa styrelse och övriga	259 061 592	247 076 929

Könsfördelning i styrelse och företagsledning	2023	2022
Antal styrelseledamöter	10	9
varav kvinnor	7	5
Antal i företagsledning	11	11
varav kvinnor	6	6

Verkställande direktör

Verkställande direktör har en uppsägningstid om tre (3) månader gentemot Föreningen. Sägs anställningen upp skall föreningen iaktta en uppsägningstid om tolv (12) månader. Ersättningen per månad till den anställde under uppsägningstiden skall vara 1/12 del av den totalt avtalade ersättningen. Anställningsavtalet innehåller en konkurrensklausul.

Not
7

Övriga rörelsekostnader

	2023	2022
Valutakursförluster	1 258 028	770 810
Summa	1 258 028	770 810

Förgående år redovisades dessa i posten Valutakursdifferenser och erlagd ränta.

Not
8

Resultat från övriga värdepapper och fordringar

	2023	2022
Utdelning	316 725	336 189
Räntor	568 740	286 627
Realisationsresultat försäljning värdepapper	400 491	678 217
Återföring av nedskrivningar	0	100 000
Summa	1 285 956	1 401 033

Not
9

Ränteintäkter

	2023	2022
Räntor	1 626 709	853 228
Summa	1 626 709	853 228

Not
10

Räntekostnader

	2023	2022
Övriga räntekostnader	5 505	9 393
Summa	5 505	9 393

2022 Redovisades även valutakursförändringar vilka uppgick till -538.025 kr.

Not
11

Skatt på årets resultat

	2023	2022
Aktuell skatt	0	0
Skatt hänförlig till tidigare år	-4 414	0
	-4 414	0
Avstämning av effektiv skatt		
Resultat före skatt	-3 170 085	-3 202 851
Skattekostnad 20,60 % (20,60 %)	653 038	659 787
Skatteeffekt av:		
Ej avdragsgilla kostnader	-109 560	-214 349
Ej skattepliktiga intäkter	11 720	0
I år uppkomna underskottsavdrag	-555 198	-445 438
Summa	0	0

Not
12

Byggnader och mark

	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	0	627 502
Försäljningar/utrangeringar	0	-627 502
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	0	0
	0	
Ingående avskrivningar	0	-587 340
Försäljningar/utrangeringar	0	589 157
Årets avskrivningar	0	-1 817
Utgående ackumulerade avskrivningar	0	0
Utgående redovisat värde	0	0
Redovisat värde markanläggningar	0	0
Redovisat värde mark	0	0
Summa	0	0

Not
13

Inventarier

	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	36 889 762	33 156 290
Inköp	1 508 575	3 733 472
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	38 398 337	36 889 762
Ingående avskrivningar	-27 195 468	-24 501 205
Årets avskrivningar	-2 875 112	-2 694 263
Utgående ackumulerade avskrivningar	-30 070 580	-27 195 468
Utgående redovisat värde	8 327 757	9 694 294

Not
14

Andelar i intresseföretag

Tillgångar				2023	2022
	Org nr	Säte	Ägarandel	Redovisat värde	Redovisat värde
Viking Genetics FMBA	DK 31474574	Århus	25 %	87 493 411	87 493 411
Agronod AB	559270-6245	Stockholm	16,67 %	4 107 000	2 907 000
Tillväxtbolaget för Sveriges Lantbrukare AB	556319-4181	Stockholm	12,5 %	23 156 950	23 156 950
Svensk Kötttrasprövning AB	556155-9831	Skara	45 %	634 558	634 558
				115 391 919	114 191 919
Ingående anskaffningsvärde				152 691 919	151 491 919
Årets anskaffning				1 200 000	1 200 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden				153 891 919	152 691 919
Ingående nedskrivningar				-38 500 000	-38 500 000
Utgående ackumulerade nedskrivningar				-38 500 000	-38 500 000
Utgående redovisat värde				115 391 919	114 191 919

Viking Genetics FMBA, 2022-12-31, resultat: 363 000 EUR och det egna kapitalet är 34 587 000 EUR.

Agronod AB, 2022-12-31, resultat: -4 174 379 SEK och det egna kapitalet är 11 078 880 SEK.

Tillväxtbolaget för Sveriges Lantbrukare AB, 2022-12-31, resultat: 677 000 SEK och det egna kapitalet är 185 669 000 SEK.

Svensk Kötttrasprövning AB, 2023-06-30, resultat: 37 689 SEK och det egna kapitalet är 1 609 201 SEK.

Not
15Andra långfristiga
värdepappersinnehav

Värdepapper	2023	2022
KB Arvensis	100 000	100 000
Lantbrukarnas Riksförbund	10 000	10 000
Svensk Kooperation	500	500
Räntebärande placeringar	5 477 126	8 827 613
Andelar i börsnoterade företag	6 832 920	6 431 748
Summa	12 420 546	15 369 861

På balansdagen uppgår marknadsvärdet för räntebärande placeringar och andelar i börsnoterade företag till 14 139 955 kronor (exkl. saldo på depå-konto).

	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	15 369 862	21 512 199
Inköp	3 502 913	68 772
Försäljningar	-6 452 229	-6 211 109
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	12 420 546	15 369 862
	0	-100 000
Återförd nedskrivning	0	100 000
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0	0
Utgående redovisat värde	12 420 546	15 369 862

Not
16Förutbetalda kostnader
och upplupna intäkter

	2023	2022
Förutbetalda hyror	2 701 298	2 715 485
Förutbetalda leasingkostnader	1 053 364	888 455
Övriga förutbetalda kostnader	3 534 975	3 470 082
Upplupna intäkter	2 897 479	4 718 471
Summa	10 187 116	11 792 493

Not
17Upplupna kostnader
och förutbetalda intäkter

	2023	2022
Förutbetalda intäkter SJV	21 525	21 525
Upplupna löner	6 191 056	5 840 263
Upplupna semesterlöner	17 128 433	15 751 224
Upplupna sociala avgifter	7 216 244	6 617 288
Förutbetalda intäkter prenumerationer o årsavgifter	12 703 385	13 886 213
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	5 625 415	4 890 255
Summa	48 886 058	47 006 768

Not
18Justering för poster som
inte ingår i kassaflödet

	2023	2022
Avskrivningar	2 875 112	2 694 263
Försäljning av fastighet	0	-3 059 838
Avsättning	0	-1 100 000
Summa	2 875 112	-1 465 575

Not
19

Resultatdisposition

Förslag till disposition av föreningens resultat	2023
Till föreningsstämans förfogande står:	
balanserad vinst	147 203 389
årets förlust	-3 174 499
Summa	144 028 890
Styrelsen föreslår att i ny räkning överföres	144 028 890
	144 028 890

Not
20

Eventualförpliktelser

	2023	2022
Övriga eventualförpliktelser	3 600 000	4 800 000
Summa	3 600 000	4 800 000

Avser utlåning till Agronod AB upp till 6 000 000 kr fördelat på 1 200 000 kr per år t o m 2026.

Undertecknade försäkrar att årsredovisningen och hållbarhetsrapporten har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 (K3), respektive god redovisningssed och ger en rättvisande bild av föreningens ställning och resultat, samt att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av föreningens verksamhet, ställning och resultat.

Daterad den dag som framgår av vår elektroniska signatur.

Magnus Carlman
Ingelstad,
Ordförande
magnus.carlman@vxa.se

Anna Samuelsson
Skeppshult
anna.samuelsson@vxa.se

Dorit Greve
Uppsala,
Verkställande direktör
dorit.greve@vxa.se

Per-Johan Svensson
Södra Vi
per-johan.svensson@vxa.se

Sofia Nilsson
Gullringen
sofia.nilsson-styrelsen@vxa.se

Anders Ramström
Östra Ämtervik
anders.ramstrom@vxa.se

Kajsa Petersson
Horndal
kajsa.petersson@vxa.se

Sofia Kämpe
Karlsborg
sofia.kampe@vxa.se

Jannica Krafft
Getinge
Personalrepresentant
jannica.krafft@vxa.se

Annelie Kjellgren
Vimmerby,
Personalrepresentant
annelie.kjellgren@vxa.se

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska signatur.

Ernst & Young AB

Jens Karlsson
Auktoriserad revisor

Håkan Josefsson
Förtroendevald revisor

Åke Eriksson
Förtroendevald revisor

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i Växa Sverige Ekonomisk Förening, org.nr 769621-2344.

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Växa Sverige Ekonomisk Förening för år 2023. Föreningens årsredovisning ingår på sidorna 6-17 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information. Den andra informationen återfinns på sidorna 2-5, 22-41. Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige.

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen. Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen.

Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Växa Sverige Ekonomisk Förening för år 2023 samt av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som föreningens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av föreningens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för föreningens organisation och förvaltningen av föreningens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma föreningens ekonomiska situation och att tillse att föreningens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och föreningens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att föreningens bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.
- på något annat sätt handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller stadgarna.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen, eller att ett förslag till dispositioner av föreningens vinst eller förlust inte är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder de auktoriserade revisorerna professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på de auktoriserade revisorernas professionella bedömning och övriga valda revisors bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation.

Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift.

Ernst & Young AB

Jens Karlsson
Auktoriserad revisor

Håkan Josefsson
Förtroendevald revisor

Åke Eriksson
Förtroendevald revisor

Hållbarhetsrapport

Lagstadgad hållbarhetsrapport enligt ÅRL

Tillsammans för ett hållbart lantbruk.....	23
Affärsmodell och arbetsprocess	24
Växas hållbarhetsmodell	25
Globala målen	27
Ekonomiskt och resurseffektivt hållbart lantbruk	28
Marknadsnärvaro	31
Anställningsförhållanden, utbildning och kompetensutveckling	33
Djurhälsa och djurvälstånd	36
Miljömässigt hållbart lantbruk och biologisk mångfald.....	38
Mänskliga rättigheter, affäretik och antikorruption	40
Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten	42

Fristående hållbarhetsredovisning. Denna hållbarhetsredovisning utgör Växa Sverige Ekonomisk Förenings (Org nr. 769621-2344) lagstadgade hållbarhetsrapport enligt årsredovisningslagen. Årets hållbarhetsredovisning avser verksamhetsåret 2023.

Tillsammans för ett hållbart lantbruk

Hållbarhet allt viktigare för lantbruket och för Växa.

Sofia Kämpe
Ledamot

Dörren stängs om ett händelserikt år, med Sverige som ordförandeland i EU och flera viktiga initiativ inom lantbruket både på EU-nivå och nationellt.

Året inleddes med utvärdering av det nationella miljömålsarbetet då Naturvårdsverket betonade satsningar på klimat, biologisk mångfald och rent vatten. Under sommaren diskuterades Nature Restoration Law som för Sverige kan öka behovet av betesdjur. I en rapport om kostnader för jordbrukets gröna omställning betonas biologisk mångfald och de pågående stora klimatsatsningarna. Växa är lantbrukarens röst i dessa initiativ och Växa som kunskapsföretag har en viktig roll i att förenkla, förklara och förankra nya rön och regelförslag både för oss lantbrukare och för politiker.

Klimat och omställning är basen i omvärldsanalysen för Växas nya strategi summerad i ett strategistall med hållbarhet för djur, människor, miljö och ekonomi som en fläkt i stallets tak. Strategin siktar på ökad livsmedelsproduktion så att Sveriges självförsörjningsgrad kan öka, vilket vore gynnsamt både för Sverige och andra länder då svensk mjölk- och nötköttproduktion är en av världens mest hållbara. Friska och hållbara djur är centralt i Växas rådgivning oavsett om den handlar om foderproduktion, fodereffektivitet eller ett mer långsiktigt område som avelsrådgivning.

Växa har en rad uppdrag där vi samverkar med andra företag som arbetet inom Greppa Näringen och klimatrådgivning. Växa arbetar också med hållbar djurvelfärd på export genom rådgivningsverktyget CowCareCompanion®.

För att snabbt nå resultat i hållbarhetsarbetet behövs erfarenhetsutbyte mellan länder, politiker och näring samt mellan forskare, lantbrukare och rådgivare. Vi behöver då använda olika forum, verktyg och möjligheter till samarbete för att nå resultat. Jag uppmanar alla lantbrukare att delta i detta arbete och bidra till att forskningsrön prövas i verkligheten.

Vi ser fram emot och välkomnar framtida innovation och utveckling i samverkan med såväl forskare, experter som lantbrukare. Tillsammans kan vi göra skillnad.

Affärsmodell och arbetsprocess

Växa har en strategi med tydlig vision och affärsidé. Den nuvarande strategin omfattar åren 2020-2023. För perioden 2024-2027 finns en ny strategi som sammanfattas i ett strategistall.

Växas affärsidé är att erbjuda oberoende rådgivning och tjänster som utvecklar och skapar lönsamhet i lantbruksföretaget. Nyttjande av kunskap är förutsättningen för utveckling och ekonomiskt välstånd.

I affärsmodellen är kundens behov centralt. Kundnytta skapas i kontakten mellan kund och medarbetare. Växas övergripande mål i kombination med kundens behov styr vilka produkter och tjänster som erbjuds.

Växa ska vara det innovativa kunskapsföretaget som leder utvecklingen mot en ökad och hållbar livsmedelsproduktion, hållbar för djur, människor, miljö och ekonomi.

Växas hållbarhetsrapport utgår från en väsentlighetsanalys som gjordes hösten 2020. De viktigaste fokusområdena för Växa och dess intressenter definierades genom enkäter och intervjuer.

Områdena är:

- Ekonomiskt och resurseffektivt hållbart lantbruk (läs mer på sidan 28)
- Marknadsnärvaro (läs mer på sidan 31)
- Anställningsförhållande, utbildning och kompetensutveckling (läs mer på sidan 33)
- Djurhälsa och djurvälstånd (läs mer på sidan 36)

Andra viktiga områden i analysen som ledningen valt att fokusera på är:

- Miljömässigt hållbart lantbruk och biologisk mångfald (läs mer på sidan 38)
- Mänskliga rättigheter, affärsetik och antikorrupktion (läs mer på sidan 40)

Växas affärsmodell

Växas hållbarhetsmodell

Växa definierar hållbar utveckling som målsättningen att tillfredsställa dagens ekonomiska, miljömässiga och sociala behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att uppfylla sina behov. Växa har en cirkulär hållbarhetsmodell i form av en fyrklöver, där de fyra delarna djur, människor, miljö och ekonomi är lika viktiga. Varje del av fyrklövern definieras med ledord som vägleder kring vilka områden som är prioriterade. I Växas nya strategistall symboliseras fyrklövern av en fläkt för att visa att hållbarhetsarbete ska genomsyra hela verksamheten.

Växa vill skapa intresse och engagemang för hållbarhetsfrågor, vara en attraktiv samarbetspartner och föregå med gott exempel. Lantbrukssektorn behöver samverka för att nå Sveriges klimatmål om netto noll i utsläpp av växthusgaser år 2045. De biologiska processerna inom lantbruket gör arbetet utmanande och en förutsättning är att de nyttor som branschen bidrar med får tillgodoräknas.

Alla medarbetare utbildas inom hållbarhet

Växas lärandeportaler för anställda, Växa Academy, innehåller en hållbarhetsutbildning i tre delar. Innehållet skapar förutsättningar för medarbetarna att diskutera hållbarhet med kunderna. Den ökar insikten om hållbarhetsfrågor på global, nationell och lokal nivå samt ger information om Växas hållbarhetspolicy med tillhörande riktlinjer. Det finns cirka trettio specialutbildade hållbarhetsrådgivare som har extra djup kunskap kring verksamhetsstyrning mot minskat klimatavtryck på gårdsnivå. Växas specialistteam hållbarhet består av sex experter som stödjer övriga medarbetare vid avancerade frågeställningar, bevakar området samt kommunicerar internt och externt.

Växas hållbarhetsmodell

Policy och riktlinjer

Växa har en övergripande hållbarhetspolicy som förtydligas med hjälp av riktlinjer inom de sex områdena resande, källsortering av avfall, energisparåtgärder, miljöanpassade inköp, hållbarhet i rådgivning och tjänster samt information och utbildning av våra medarbetare. Hållbarhetspolicyen, liksom Växas övriga policies, utgår från Växas uppföljandekod. Den, i sin tur, baseras på internationella ramverk som FN Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, FN:s hållbarhetsmål och den internationella arbetsorganisationen ILO:s konventioner samt LRF:s värdegrund för djurhållning.

Växas hållbarhetspolicy, utgår från Växas uppföljandekod.

Växas medarbetare har tillgång till samtliga styrdokument, i form av policies och riktlinjer, via intranätet. Styrdokumentet är en naturlig del av Växas arbete och omfattar många olika områden, till exempel arbetsmiljö och trafiksäkerhet. Det finns rutiner som beskriver att avvikelser ska rapporteras till närmaste chef samt hur chefen ska agera.

Verksamhetens avtryck

Växa har som ambition att kunna mäta avtrycken från den interna verksamheten i scope 1 och 2 i GHG-protokollet. GHG-protokollet står för Greenhouse Gas Protocol och är en global standard som används för att underlätta rapportering av växthusgasutsläpp. För Växa utgör till exempel bränsle till bilar som Växa hyr eller leasar utsläpp inom scope 1 medan scope 2 utgörs av utsläpp från till exempel inköpt el och värme som Växa förbrukar. För båda scopen är koldioxid den huvudsakliga växthusgasen.

Under året har inledande undersökningar påbörjats kring metodik och verktyg för att kunna starta mätningar. På längre sikt finns planer på att även inkludera scope 3, det vill säga alla andra indirekta utsläpp som sker i Växas värdekedja men som Växa inte äger eller kontrollerar.

Driftsplats Linköping är årets Hållbarhetsmästare

För att uppmuntra och inspirera Växas medarbetare att arbeta aktivt med den interna hållbarheten på driftsplatserna utses varje år Växas Hållbarhetsmästare. Bedömningen görs av Växas specialistteam hållbarhet och utmärkelsen ges till den driftsplats som bidragit med de mest effektiva och nyskapande hållbara tipsen. Linköping vann utmärkelsen 2023 och belönades med specialtryckta mössor. Driftsplatserna dokumenterar sina hållbara tips på intranätet så alla medarbetare kan ta del och inspireras av dem.

Växas olika avdelningar arbetar intensivt med att minska sitt avfall. Ett exempel är att IT-avdelningen samlar in uttjänt IT-utrustning såsom datorer, telefoner, surfplattor och kablar som ej används. Dessa skickas med ATEAs LOOP3, en återtagstjänst som i första hand ser till att utrustningen återanvänds. Det som går att återanvända i andra syften får Växa en mindre ersättning för och känsliga data rensas från lagringsmedierna. Innan utrustningen klassas som uttjänt har den oftast varit i tjänst under 6-10 år för att därefter gå till återvinning för andra ändamål.

Växas hållbarhetsmästare 2023, från vänster första raden: Amanda Segervall, Britt-Inger Larsson, Stephanie Widegren. Andra raden bakom Britt-Inger: Fathima Uvais. Tredje raden från vänster: Sanni Wester, Klara Frithiofsson, Anders Karlsson, Lina Lundholm, Lotti Ektander.

Djurskötaren Ellinor Andersson på Moshult, som är en av de första gårdarna man installerat brunst- och hälsoövervakningssystemet Växa Control® på.

Globala målen

Det finns 17 globala mål för socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling. Världens ledare har enats om att uppnå målen senast år 2030.

Växa har identifierat fem mål där verksamheten ger positiva bidrag och tre mål där påverkan kan minskas. De styrdokument som finns framtagna lyfter fram områden där Växas medarbetare kan bidra till att minska verksamhetens påverkan. Genom att stödja

kunderna i deras arbete med att minska sina klimatavtryck och öka sina positiva bidrag kan Växas medarbetare medverka till utveckling. För att utvärdera det interna och externa arbetet följer Växa flera olika nyckeltal inom olika områden.

Här kan vi göra positiva bidrag:

Här kan vi minska vår påverkan:

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Ekonomiskt och resurs-effektivt hållbart lantbruk

Hållbarhet och lönsamhet går hand i hand. Insatser som görs på gården för att förbättra lönsamheten bidrar i de allra flesta fall till en lägre belastning på klimatet. Resurseffektivitet är ett nyckelområde som på ett mycket kraftfullt sätt möjliggör ett långsiktigt hållbart lantbruk.

Nya rådgivningsområden växer fram

I takt med nya behov utvecklar Växa nya rådgivningstjänster. Under året har Växas rådgivare utbildats i riskhantering. De nya kunskaperna är ett stöd i dialogen med lantbrukarna för att uppmäna dem att göra sina egna analyser av risker de har, till exempel för händelser som torka eller översvämning.

Framåt planeras för att starta upp rådgivning inom lantbrukets arbetsmiljö. När gårdarna blir större anställs mer personal och arbetsmiljön blir ett allt viktigare område. Det handlar både om den dagliga säkerheten och om det systematiska långsiktiga arbetet. Växa ser potential i att utveckla arbetsmiljöområdet till ett nytt affärsområde med flera olika tjänster och verktyg.

Ledarpraktiken är ett exempel på en metod som redan nu används för att utbilda inom ledarskap där arbetsmiljö är en betydande del. Utbildningen erbjuds flera gånger om året och är mycket uppskattad med höga betyg i kursutvärderingen.

Vattenhushållning har varit högaktuellt under året då vi fick uppleva såväl torka som översvämningar. Växa vill fördjupa och bredda kunskapen i ämnet för att kunna erbjuda rådgivning till kunderna. Vissa områden i Sverige har återkommande utmaningar med tillgången till vatten och det är en begränsning både för odling och djurhållning. I första hand fokuserar Växa på vatten och dess behov av vatten men längre fram kan även andra grödor vara intressanta. Området är nära förknippat med klimatanpassning och här ser Växa möjligheter att framöver utveckla kompetensen och erbjuda ännu mer rådgivning kring hur lantbruket möter ett förändrat klimat.

Rådgivarens komplexa roll

Inom Växa finns många olika rådgivarkompetenser. Målsättningen är att kunna erbjuda alla kompetenser över hela landet.

Rådgivaren har en utsatt roll som innebär ett stort ansvar, förmåga att hantera stora komplexa frågor och att hålla sig ständigt uppdaterad. Generellt efterfrågas allt mer helhetsrådgivning av ett team kring kunden där rådgivarnas spetskompetenser kompletterar varandra och förstärker budskapet. Växa har under året lyft frågan i flera forum och arbetat strategisk med att identifiera gårdar vars verksamhet utvecklas av arbetssättet.

Det är svårt att rekrytera vissa kompetenser, till exempel inom växtodling. För att kunna erbjuda lantbrukare över hela landet den rådgivning de efterfrågar och behöver kan vissa kompetenser erbjudas digitalt, eventuellt i samverkan med en annan rådgivare som är fysiskt på gården. Det finns även modeller där lantbrukaren via FaceTime eller motsvarande visar gården för rådgivaren.

Specialister borrar djupare

För att säkerställa en hög kunskapsnivå arbetar Växa med specialistteam inom olika fokusområden. Teamen har i uppdrag att alltid fånga upp det senaste och förmedla såväl internt som externt. De bevakar allt från forskning till praktisk erfarenhet och sammanställer på olika sätt för att tillgängliggöra informationen till olika målgrupper. Sociala medier är en viktig plattform där nyheter kan presenteras och det ges möjlighet att dela, kommentera och ställa frågor. Växa har under året startat upp ett nytt specialistteam inom miljöområdet, som bland annat är fördjupade inom tillståndprocesser.

FoderOpti™ och MinGård® utvecklas vidare

Typfoderberäkningarna inom FoderOpti™ används frekvent och under året har utvecklingen av individberäkningar och periodkontroller pågått för fullt. Det finns en första prototyp som testas och kvalitetssäkras. Samtidigt pågår arbete med att testa foderöverföringar till gårdarnas utfodringssystem. Ambitionen är att rådgivarna ska börja använda FoderOpti™ för individuella foderstater och periodkontroller under 2024. I management-verktyget MinGård® adderas löpande nya applikationer och plattformen är mycket uppskattad bland användarna.

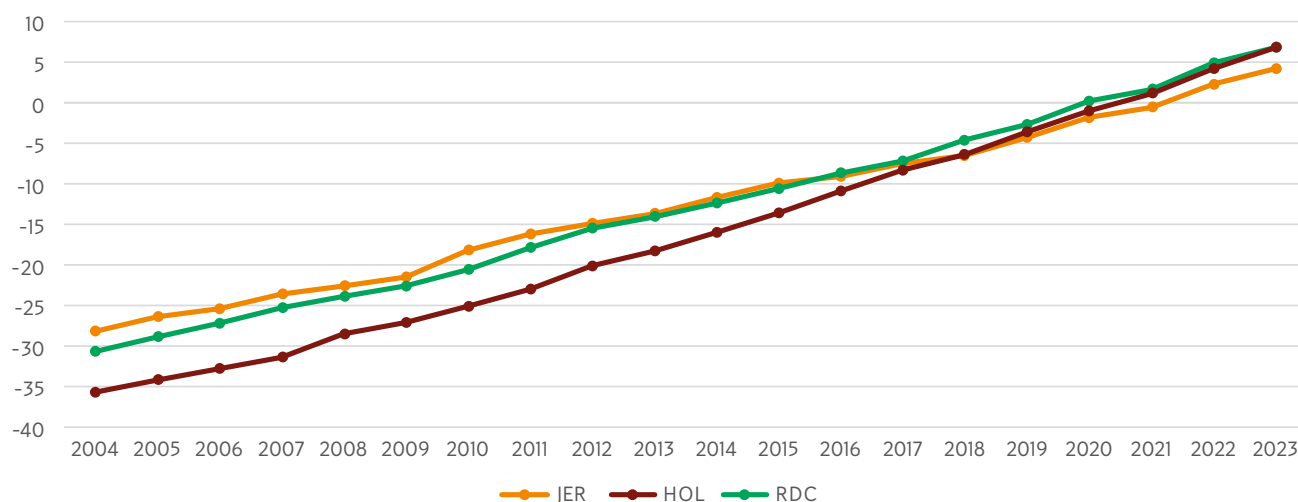
Avel och fodereffektivitet

Inom VikingGenetics har CFIT (Cattle Feed Intake system) använts under flera år för att mäta kornas fodereffektivitet. CFIT består av 3D-kameror som sitter över foderbordet och mäter foderintaget hos enskilda kor genom att mäta volymen foder som försvinner från foderbordet. Det kopplas sedan till kornas vikt och mjölmängd. Kornas identifieras och vägs med kamerorna. Data från CFIT visar stor variation mellan djur vilket gör den intressant för avelsarbetet.

Växa arbetar för att systemet ska installeras på minst en svensk gård under 2024.

Genetisk trend för avelsmålet NTM

Nya egenskaper och utökat nordiskt samarbete förstärker avelsarbetet

Avelsvärderingen fortsätter utvecklas med nya egenskaper, nytt för året är dräktighetslängd för kötttrastjurar som paras med mjölkkor. Växa har även börjat publicera avelsvärden för korsningsdjur av mjölkkras. Med hjälp av bevarandemedel från Jordbruksverket påbörjades ett projekt för ett nytt avelsvärderingssystem för de inhemska raserna SKB, Fjällras och Rödkulla.

Genomiska analyser är uppskattade bland Växas kunder och antalet gjorda analyser ökar löpande. Samtidigt inkluderas fler monogena egenskaper, det vill säga egenskaper med enkel nedärvning, då det bidrar till ett säkrare avelsvärde och mindre defekter. Ärftligt hornlösa djur, vanligen kallade pollade djur, är av extra stort intresse bland lantbrukarna.

Vi gratulerar Wolf i Hägerstad AB med en nybyggarblomma till den nybyggda ungdjursladugården för 350 djur. På bilden Henric Nilsson, Katarina, Johan med sonen Alfred och Martin Wolf.

Antal/andel gårdar som nått över 11 ton ECM

745

Antal besättningar

2022: 752
2021: 850
2020: 739
2019: 607

45 %

Andel av Kokontrollen®

2022: 40,2 %
2021: 42 %
2020: 34,4 %
2019: 25 %

Antal gårdar som nått över 12, 13 och 14 ton ECM

225

Besättningar mellan 12 - 12,99 ton ECM

2022: 182

83

Besättningar mellan 13 - 13,99 ton ECM

2022: 56

11

Besättningar över/ lika med 14 ton ECM

2022: 3

Vi gratulerar Frida, Samuel och Moa Hagström, Mossekulla. Deras avkastning har passerat 14 ton ECM, de har klarat kriterierna för ett juverhälsoglas för sina låga celltal och fick även diplom för att vara en av de besättningarna i Sverige med lägst celltal för uppbundna kor.

Allt större del av avelsarbetet sker i samarbete med övriga nordiska länder. Under förra året införde NAV (Nordisk Avelsvärdering) Single Step för beräkning av exteriöregenskaper. Det är en metod för avelsvärdering där analysen sker i ett enda steg jämfört med två steg som används traditionellt. Förändringen ger bättre beräkningar av avelsvärden. Under 2023 utökades Single Step med två nya egenskaper, Klövhälsa och Övrig hälsa. I november 2023 var Växas system för publicering av nordiska avelsvärden för renrasiga kötttraser klart. Växas medlemmar kan numera enkelt se sina djurs avelsvärden för både mjölk och kött i MinGård®.

Det pågår en utredning om EBE (European Bovine Evaluation), ett europeiskt samarbete som ger en större bas av djur och samlade resurser för avelsvärdering och utveckling och därmed en bättre effektivitet i avelsarbetet. Beslut tas under 2024.

Händelserikt år inom avel

I samarbete med en ny affärspartner har Växa introducerat Växa Control®, ett helt nytt system för brunst- och hälsoövervakning samt positionering. Systemet ger värdefull information för beslutsfattande och utvärdering.

Under 2023 har spolningarna av embryon i Sverige fördubblats jämfört med 2022. För att förbättra dräktighetsresultaten och minska generationsintervallet läggs så många embryon som möjligt in färskt idag.

Kvigor som VikingGenetics köper in har tidigare fötts upp i Finland. Från 2023 föds de upp hos utvalda svenska lantbrukare vilket är positivt på många sätt.

Risker och riskhantering

Till följd av händelser i samhället såsom kriget i Ukraina, hög inflation och stigande räntor finns det en osäkerhet kring kostnadsläget inom lantbruket både på kort och lång sikt. Det finns en risk att lantbrukare väljer att lägga mindre pengar på tjänster som Växa erbjuder då de har svårt att överblicka sin ekonomiska situation. Växa motverkar risken genom att erbjuda olika former av rådgivning som möter många olika behov både vad gäller omfattning och kostnad.

Ett utökat samarbete med andra länder kan ses både som en risk och en möjlighet. Det är viktigt att Växa ser till att svenska intressen tillvaratas. Växa motverkar risken genom att vara aktiva i de dialoger som pågår och lyfter fram vilka konkreta risker ett utökat samarbete kan innebära.

Det finns en risk att samhället ser avelsarbete som negativt för djurens välfärd och hälsa. Till exempel förekommer det att jobbannonser inom avelsrelaterade tjänster fått negativa och ifrågasättande kommentarer. Växa motverkar risken genom att vara transparenta i hur avelsarbete fungerar.

Växa Control®, ett helt nytt system för brunst- och hälsoövervakning.

Erik Jörmgård och Maria Eriksson på Ingemar's Lantbruk.

Marknadsnärvaro

Växa har en stark och bred närvaro runt om i landet. Digitala möten är en naturlig del av utbudet samtidigt som flera tjänster kräver en fysisk närvaro på gården. Mixen är en styrka som uppskattas av många lantbrukare och gör arbetet mer effektivt.

Utmanade väderlek påverkade behovet

Året inleddes med försommartorka på många håll för att senare under sommaren växlas mot stora mängder nederbörd.

Väderleken försvårade skörden och påverkade djuren, bland annat kornas brunstbeteende, faktorer som i sin tur påverkade efterfrågan på Växas tjänster. Växa har påbörjat ett arbete för att förtydliga serviceutbudet och visa på möjligheter att samordna olika tjänster till lantbrukarna. Arbetet kommer pågå under 2024 och är en del i Växas nya strategi.

Stort intresse för robotlådor

Efterfrågan på provtagningslådor för provmjölkning i robot har ökat betydligt. Så kallade robotlådor finns tillgängliga på många driftplatser med undantag för den nordligare delen av landet.

Växas personal kan dock vara behjälpliga med provmjölkningen i större delen av landet. Parallellt med det ökade intresset för robotlådor ser Växa att fler lantbrukare ansluter, eller återansluter, sig till Kokontrollen®. Sen flera år tillbaka ligger andelen djurägarsemin runt 80 procent och assistensemin på cirka 20 procent.

Säkerhet i arbetet

Det är viktigt att Växas medarbetare kan utföra riskfyllda arbetsmoment på gårdarna på ett säkert sätt. Alla arbetsmiljödokument har uppdaterats under året och presenterats för Växas medarbetare.

De medarbetare som har extra riskfyllda arbetsuppgifter, till exempel dräktighetsundersökning av köttdjur, har obligatoriska utbildningar kring säkerheten. Det finns checklistor som kunderna får ta del av vid bokning av besök för att säkerställa att de erbjuder en säker arbetsmiljö och är väl förberedda inför besöket.

Nya hjälpmedel utvärderas för att skapa en säkrare arbetsmiljö, ett exempel är en behandlingsbur som kunderna erbjuds att köpa in till gården. Växa arbetar för att i större utsträckning använda gårdens egna skyddskläder, såsom stövlar och overaller, för att bidra till mindre risk för smittspridning och minska behovet av att tvätta använda kläder. Det sparar tid och minskar belastningen på klimatet.

Prisvärda kvalitetsprodukter efterfrågas

Växa säljer diverse förnödenheter till lantbruket i webbutiken Växshop. Utbudet är utvalt för att hålla god kvalitet till ett attraktivt pris. Försäljningen ökar för varje år och under året växte i synnerhet segmentet med kläder.

God rekrytering till lantbruket

Intresset för att arbeta inom de gröna näringarna har haft ett uppsving de senaste åren och ungdomar visar stort intresse för att utbilda sig och arbeta inom lantbruket. Omvärldsfaktorer som hög ränta gör det utmanade att generationsskifta gårdar.

Fortsatt förflyttning mot fossilfria fordon

Växas målsättning är att ha en fossilfri verksamhet år 2030. Efter att de första fossilfria bilarna köptes in år 2020 finns nu 10 elbilar, 6 hybridbilar och 11 bilar som drivs med biogas. Arbetet utvärderas med nyckeltalet procent körda km fossilfritt/år, en siffra som stadigt ökar. Det pågår ett arbete med att genomlysna behovet av laddstolpar på Växas 26 driftsplatser runt om i landet. Växa har stort fokus på att optimera resandet genom bättre planering och samordning.

Risker och riskhantering

Det sker en snabb strukturrationalisering och digitalisering inom lantbruket. Det finns en risk att Växas tjänsteutbud inte täcker alla nya behov som uppstår. För att motverka risken är Växa noga med att bevaka vad som händer i omvärlden och marknadsanpassa utbudet. Dessutom pågår ett arbete med att bygga upp en innovationsplattform för att snabbt fånga upp idéer från medarbetare och kunder och omsätta dem i produkter och tjänster som kommer lantbruket till nytta.

Liksom tidigare ser Växa en risk i att utbyggnaden av laddstationer för elbilar och tankställen för biogas inte sker i den hastighet och omfattning som krävs för att kunna bli fossilfria innan år 2030. För att motverka risken utreder Växa, utöver laddstationer på driftsplatserna, hur tankning med HVO påverkar klimatbelastning och kostnad.

Procent körda km fossilfritt/år

6,90 %

2022: 4,95 %
2021: 2,91 %
2020: 1,12 %

Husdjursteknikern Patrik Davidsson och lantbrukaren Simon Dahlström dräktighetsundersöker.

Anställningsförhållanden, utbildning och kompetensutveckling

Produktionsrådgivare Hans Lindberg.

För Växa är det viktigt att medarbetarna känner att deras arbete är meningsfullt. Både arbetsuppgifterna i sig och värdet av att Växas verksamhet är en del av de livsviktiga gröna näringarna. Lantbruket har stor betydelse för den svenska livsmedelsförsörjningen men även för mjuka värden som till exempel livsmiljön för befolkningen. Som exempel ger den gröna näringens verksamheter bidrag till bland annat öppna landskap, ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Att vara en del av dessa viktiga områden är betydelsefullt för den sociala hållbarheten och känslan av meningsfullhet.

Framdrift med ny strategi

Växas nya strategi för 2024-2027 har fastställts och därefter bearbetats inom olika team för att ta fram målsättningar och aktivitetsplaner. Presentationen av strategin, i form av ett stall, gör den lättillgänglig och tydlig. Stallet bärs upp av de viktiga pelarna lönsamhet, tillväxt, innovation och Kooperation. Värdegrunden, med ord vars begynnelsebokstäver blir Gilla Ko, är en stabil bottenplatta i stallet och förenar alla medarbetare. I botten, som en förutsättning för hela konstruktionen och därmed Växas verksamhet, ligger även områdena Bred kunskap och kompetens samt Modern IT-stöd och lösningar. Inom områdena finns ledord som teamwork, digitala tjänster, karriärstege och drömarbetsplats. Djurvälstånd i världsklass och Hållbarhet ingår som självklara byggstenar i stallet.

Djurhälsoveterinär Hanna Smedstad samt avelsrådgivare och dossäljare Ingrid Östlund arrangerar en medlemsträff för Ångermanland/Jämtland med studiebesök hos Dahlgrens i Krångede med efterföljande jullunch och Kokontrollen® bjöd på 125 års tårta.

Hälsa och välmående

Växa är en stor arbetsgivare med cirka 500 anställda motsvarande cirka 350 heltidstjänster. De senaste årens utveckling med hybridkontor ställer extra höga krav på att stämma av och följa upp medarbetarnas välmående och hälsa. Växa följer sjukskrivningstalen, som i år ligger något högre än tidigare, 4,75 procent.

Ett systemstöd är infört som ett hjälpmedel för cheferna att lättare kunna analysera uppgifterna. Det är även gjort en uppdatering av insatserna vid rehabilitering som framöver startas i ett tidigare skede än vad de gjort förut.

För att kunna följa den psykosociala hälsan på ett mer systematiskt sätt bland anställda har Växa introducerat verktyget Populum. Genom att kontinuerligt mäta 9 områden, både sociala och organisatoriska, skapas värdefulla insikter om medarbetarnas hälsa och stämningen i teamet.

Årets mätningar visade att "Balans" stack ut som ett område som kan förbättras. Området "Värde" fick höga poäng. Under personaldagen fick alla medarbetare möjlighet att reflektera och jobba vidare med områdena. Mätningarna har haft högt deltagande vilket tyder på ett stort engagemang.

Personalomsättningen ligger något lägre än föregående år. Alla nya medarbetare välkomnas med en onboardingenkät, personlig mentor och en individuellt anpassad introduktion. Vid avslutad anställning erbjuds ett exitsamtal med HR-avdelningen.

Egenkontroll och säkerhet

Arbetet inom lantbruket är riskfyllt och för att minska riskerna för Växas medarbetare pågår förebyggande arbete löpande. Det finns ständigt ett behov att repetera rutiner kring olika händelser, något som Växa har strategier för. Under hösten genomförde exempelvis alla skyddsombud och chefer en övning kring krisberedskap genom ett påhittat scenario. Övriga medarbetare påminns genom regelbundna nyheter på Växas intranät.

En ny metodik som tillämpas är egenkontroll. Ett exempel på det är att det gjorts egenkontroller på alla bilar, såväl egna som företagets samt alla kvävebilar. Många medarbetare har en stor del av sin arbetstid i bilen och Växa erbjuder e-learning i trafik-säkerhet och eco-driving.

Personalomsättning

9 %

Nyanställda

2022: 10 %
2021: 13 %
2020: 12 %
2019: 9 %

9 %

Slutat

2022: 16 %
2021: 16 %
2020: 6 %
2019: 11 %

Personaldag Umeå

Trygghet med kompetens

Växas lärplattform Växa Academy är mycket uppskattad, både hos nya och gamla medarbetare på Växa. Modulerna anpassas efter behovet och presenteras både fysiskt, digitalt och som e-learning. IT-säkerhet har varit ett fokusområde under året och alla Växas medarbetare har genomgått utbildningar för att minska risken för IT-angrepp och öka medvetenheten om IT-säkerhet. Utöver regelbundna korta digitala utbildningar med olika teman testas medarbetarna genom bland annat falska mail. Ökad kompetens ger en ökad trygghet och verktyg för att hantera olika situationer. AI har varit omtalat under året och Växa arbetar aktivt med att utvärdera hur AI kan effektivisera och förstärka kompetensutvecklingen.

Hållbart ledarskap

Under 2022 infördes utbildningen UL (Utvecklande ledarskap) som en del av utvecklingen av nya ledare inom Växa. Ledare som gått utbildningen samlas därefter regelbundet för reflektionstillfällen kopplat till situationer i vardagen. Det är ett sätt att stötta Växas ledare och skapa platser där ledarskapsfrågor kan diskuteras.

Arbetsmiljö

31
Tillbud/Olyckor

2022:	36
2021:	28
2020:	28
2019:	39

2
Arbetsskador

2022:	10
2021:	4
2020:	25
2019:	17

Sjukfrånvaro

4,75 %
Totalt

2022:	4,30 %
2021:	3,89 %
2020:	3,23 %
2019:	3,98 %

5,15 %
Kvinnor

2022:	4,54 %
2021:	3,63 %
2020:	3,35 %
2019:	3,84 %

3,42 %
Män

2022:	3,57 %
2021:	4,70 %
2020:	2,87 %
2019:	4,34 %

Reflektioner är ett kraftfullt sätt att bearbeta synpunkter och upplevelser. Att kunna prata kring mjuka värden är en utmaning för många och det behöver skapas tillfällen att träna.

Inom avdelningen Rådgivning & Företagande testas ett digitalt verktyg för att utveckla både medarbetare och ledare i en allt mer hybrid värld. I verktyget, som heter ROLF, används bland annat en så kallad reflexionslogg, där medarbetarna varje fredag får reflektera kring sin arbetsvecka. Tankar och lärdomar skickas till närmaste chef. Chefen återkopplar och ger feedback till medarbetaren inom några dagar. Arbets sättet förväntas stärka både medarbetarskapet och ledarskapet.

Risker och riskhantering

Liksom tidigare år är bristen på kompetens inom branschen en stor utmaning och risk. Växas kunder har allt högre kunskap och har behov av specialistkompetens på flera olika områden för att utveckla sitt företagande. Växa motverkar risken genom att ge möjlighet för medarbetarna att löpande fortbilda sig på arbetstid för att fördjupa sin kompetens. För att attrahera ny personal deltar Växa aktivt på olika näringslivsdagar och motsvarande arrangemang på gymnasieskolor, högsolor och universitet. Växa är också en uppskattad föreläsare på diverse utbildningar och kurser, ett sätt att marknadsföra Växa som arbetsgivare.

Riskfyllda arbetsmoment är förekommande för flera av Växas medarbetare. Arbete med djur innebär oförutsägbara situationer och lantbruket är en plats med många andra faror såsom stora maskiner och tunga lyft. Växa motverkar risken genom att förbereda och träna personalen på vilka situationer som kan uppstå. Kunderna informeras om sitt ansvar att erbjuda en säker arbetsmiljö. Hjälpmedel som kan skapa en tryggare arbetsmiljö är ständigt under utveckling. Projektet Säkert Lantbruk som påbörjades 2022 har fortsatt under 2023 genom att leverera olika material om säkerhet kring lantbrukets arbetsmiljö.

Växtodlingsrådgivare Carl Andås.

Sterner, Thomas och Johan Hansson på Kyrkoryk visar upp 1122 Emmy och hennes kvigkalv 1252.

Djurhälsa och djurvälfärd

Att ha en god djurhälsa och djurvälfärd är avgörande för god lönsamhet, hög produktivitet och ett fortsatt stort förtroende för en livsmedelsproduktion med lågt klimatavtryck. I Sverige ligger vi långt framme och agerar förebild för många andra länder.

Pyramider visar vägen

Det nya digitala rådgivningsverktyget CowCareCompanion® använder pyramider för att pedagogisk illustrera områden där förebyggande insatser på gård har stor betydelse. Exempel på områden är klövhälsa, skador eller foder. Pyramiderna består av byggstenar med prioriterade och rangordnade insatser. De åtgärder som har störst betydelse för att nå ett önskat resultat i det utvalda området ligger längst ner i pyramiden och viktas tyngre än insatser högre upp.

Verktyget innehåller för närvarande arbetsområden, pyramider, som främst vänder sig till mjölksektorn. Det utgår från svenska förhållande och finns översatta till 6 olika språk. Totalt 10 pyramider har färdigställts under 2023. Planen för 2024 är att fler pyramider ska tas fram, och de nya byggstenarna kommer även att kunna användas för ytterligare hållbarhetsarbete inom nötköttsbranschen.

Smittor på nära håll

Smittskydd är ett viktigt område inom Växas djurhälsoarbete. Under året drabbades Sverige av afrikansk svinpest. Även om det inte är en smitta som angriper nötkreatur är det en tydlig signal om att allvarliga sjukdomar finns i vår närhet. Växa har ett nationellt ansvar att säkerställa att Sveriges nötkreatur är fria från sjukdomar som inte finns i landet, vilket görs genom provtagning på slakterier för ett antal sjukdomar.

Utbrottet av svinpest påminner om vikten av att arbeta förebyggande och i samverkan mellan olika aktörer, något som bland annat görs genom Smittsäkrad Besättning och FriskKo®. Från och med i år ingår regelbunden provtagning av Mycoplasma bovis i tankmjölk från mjölkbesättningar som en utveckling av Smittsäkrad Besättning. Hittills har proverna visat på 9 procent förekomst, vilket är ett tecken på att spridning av smittan sker.

Stor oro för tillgång till djursjukdata

Tillgången till djursjukdata har genom åren varit en stor framgångsfaktor och ovärderlig källa för att få en översikt över den nationella hälsostatusen samt för att kunna ta fram nyckeltal som underlag för bland annat avelsarbete för friska djur. I slutet av året upphörde insamlingen av data till följd av att lagstöd inte upprättats. Växa arbetar aktivt, tillsammans med andra aktörer i branschen, för att insamlingen ska återupptas, och har fått signaler om att arbete pågår för att lösa frågan.

Fokus på förebyggande

Förebyggande arbete har under lång tid varit en ledstjärna för Växas djurhälsoarbete. I oktober kom nya föreskrifter från Jordbruksverket som förtydligar betydelsen av förebyggande insatser. Växa ser att intresset för ViLA (Villkorad läkemedelsanvändning) ökar, vilket är mycket positivt. I och med ändringen tillkom möjlighet att behandla ytterligare några sjukdomar inom ViLA.

Anslutningar till Smittsäkrad besättning

2 644

Antal besättningar

2022: 2 704
2021: 2 749
2020: 2 793
2019: 2 872

1 623

Varav mjölkproducerande

2022: 1 684
2021: 1 722
2020: 1 770
2019: 1 836

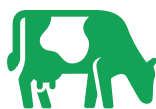

Celltal - tankmjölken

228 000

Celler per milliliter mjölk

2022: 236 000
2021: 250 000

Medellivslängd på mjölkkor

61,4

Antal månader

2022: 61,5
2021: 61,7

Nya hjälpmedel och verktyg

I det nya verktyget hälso- och behandlingsjournalen, som ersätter den gamla sjukjournalen i KKPC (Kokontrollen® på PC), kan lantbrukarna själva registrera sjukdomar, diagnoser, behandlingar, läkemedel samt egna observationer om djurens hälsa. Det som registrerats visas sedan i managementverktyget MinGård®. Till sammans med veterinärjournaler behövs sådan dokumentation, och den kan visas upp vid kontroll.

BHB (betahydroxybutyrat) började under året redovisas på individnivå vid provmjölkning dag 5-50 efter kalvning och visas i MinGård®. Värdet ger information om kornas energiförsörjning vid kalvning och kan bland annat användas som underlag för att optimera foderstaten så de nykalvade korna inte får ketos.

Det digitala djurbedömningsverktyget Djuröga® lanserades under hösten. Det kan användas i mobilen och gör det snabbt och smidigt att utvärdera djurvälfaerden i besättningen. Djuröga® tolkar djurens signaler och omvandlar mjuka värden till fakta som gården kan arbeta med. Verktöget kan användas av såväl rådgivare som gårdens personal. Resultatet visar hur gården ligger till jämfört med andra och var förbättringspotential finns. I verktyget finns även tips för att förbättra djurvälfaerden.

Mjölkkaraff firar god juverhälsa

Under förra året införde Växa mjölkglas till de lantbrukare som haft ett beräknat tankcelltal under 150 000 i 6 månader. Nu finns det dessutom möjlighet att belönas med en mjölkkaraff efter 12 månader med samma låga värden. Det märks en trend att tankcelltalen har minskat, vilket till viss del kan kopplas till det ökade fokuset och uppmärksamheten kring goda exempel. Lantbrukare som belönas med mjölkglas eller mjölkkaraffer presenteras på sociala medier och i vissa fall i artiklar.

Lönsamt med långlivade kor

Det är tydligt att kor som lever länge är positivt för både lönsamheten och hållbarheten. Förebyggande djurhälsoarbete, minskat antal kadaver och seminering med köttresdoser är några viktiga verktyg för att öka medellivslängden. Växa följer utvecklingen och stödjer lantbrukarna i arbetet med att kunna behålla korna produktiva under en längre period.

Risker och riskhantering

I flera år har tillgången till veterinärer utgjort en stor risk för hela branschen. Riskens fortsätter vara stor och påverkar både möjligheten till förebyggande arbete och behandling av sjuka och skadade djur. Växa samverkar i flera grupperingar för att motverka risken och aktiviteter som pågår är till exempel att erbjuda praktik och att verka för fler utbildningsplatser.

Växa har många verktyg som behöver uppdateras, ett arbete som pågår och tar mycket resurser. Det finns en risk att arbetet begränsar möjligheterna till nyutveckling och innovation på grund av tidsbrist. Risken motverkas genom ett tätt samarbete inom Växa för att göra rätt prioriteringar.

Miljömässigt hållbart lantbruk och biologisk mångfald

Allt fler aktörer inom lantbruksbranschen, till exempel mejerier, slakterier och banker, efterfrågar klimatdata från sina leverantörer, lantbrukarna. Mycket fokus ligger på att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar svensk livsmedelsproduktion. Det svenska lantbruket är långt framme i arbetet med att minska sitt klimatavtryck. Samtidigt bidrar det också med många nyttor och har, tack vare sitt offensiva klimatarbete, potential att producera ännu mer livsmedel, inte minst för att öka självförsörjandegraden.

Nya möjligheter att minska utsläppen av växthusgaser

Lantbruket i Sverige står idag för cirka 13 procent av utsläppen av växthusgaser inom landet. Av dessa är metan den växthusgas som dominerar, där den största delen kommer från idisslarnas matsmältning. Det pågår många initiativ för att minska mängden metan. Ett exempel är det metanreducerade fodertillskottet Bovaer som är godkänt att använda till mjölkande idisslare. Försök har visat att ett dagligt tillskott, i rekommenderad mängd, kan minska mängden metan med 25–30 procent utan att påverka djuren. Utmaningen ligger till största del i kostnaden, det är dyrt och det ger inte användaren extra betalt för sin produkt. Det behövs tydliga politiska styrmedel eller merbetalning från konsumenterna för att användningen ska öka.

Foderrådgivning är ett nyckelområde

Idissling och inköpt foder är de två största källorna till utsläpp från mjölk- och nötköttsproduktionen, de utgör tillsammans runt 70 procent av den totala mängden växthusgasutsläpp. Växas

foderberäkningsprogram IndividRam och FoderOpti™ beräknar foderstatens klimatavtryck. Datan kommer från Norfor som i sin tur får information från olika foderföretag. Det finns ett regelverk som styr hur siffrorna rapporteras till Norfor för att produkterna ska vara jämförbara. Växas foderrådgivare har under året börjat lägga mer fokus på att informera lantbrukarna om hur olika val av råvaror och sammansatta foder påverkar foderstatens klimatavtryck. All soja som används i den svenska foderindustrin är ansvarsfullt producerat enligt riktlinjerna i Svenska plattformen för riskgrödor. Växa är delaktiga i plattformens arbete som även omfattar palmolja.

Kunderna styr Växas utbud av hållbara tjänster och verktyg

Växa har en viktig och betydelsefull roll i att stötta lantbrukarna i arbetet med att minska avtrycket från gårdarna. Intresset för hållbara frågor ökar succesivt och Växa anpassar och utvecklar utbudet av verktyg och tjänster till den efterfrågan som finns. Utöver lantbrukarna efterfrågas stöttning från flera olika livsmedelsföretag och andra företag inom lantbruksbranschen. Växa har positionerat sig som en affärspartner med omfattande och relevant kunskap kring hållbarhetsfrågor i allmänhet med särskilt fokus på klimatfrågor.

Intresset för klimatberäkningar ökar

Allt fler företag inom livsmedelssektorn samlar in klimatdata från sina leverantörer. Många har satt mål för hur mycket avtrycket i scope 3 ska minskas och för många mejerier och slakterier är gårdarnas verksamhet en stor del av det scopet. Växa har för fjärde året hjälpt Arla med klimatberäkningar hos deras cirka 1 800 svenska leverantörer. Även Skånemejerier, Norrmejerier och Gäsene Mejeri har tagit hjälp av Växa för att på olika sätt belysa klimatarbetet på gården. Växas rådgivare har erfarenhet av flera olika verktyg för att räkna på klimatavtrycket. Resultatet kan användas för att tillsammans med enskilda lantbrukare, eller i grupp, diskutera olika hållbara åtgärder, sätta upp mål och jobba med uppföljning. Från och med 2023 har några mejerier infört ekonomisk ersättning till sina leverantörer grundat på utfallet av klimatarbetet på gården. Växa har tagit aktiv del i att hjälpa lantbrukarna med den dokumentation som krävs för merbetalning.

Agrosfär undersöker biologisk mångfald

Växa är, tillsammans med LRF, Lantmännen, Hushållningssällskapet, Arla Sverige och HKScan, delägare av Agronod. Dataplattformen samlar in och delar lantbruksdata. Under året har applikationen Agrosfär, som beräknar klimatavtryck, lanserat i två versioner som är speciellt anpassade för svenska banker och livsmedelsproducenter. Växa är delaktiga i utvecklingen och ser stor potential i att kunna använda verktyget för att ytterligare växla upp hållbarhetsrådgivningen till lantbrukarna. En av aktiviteterna som teamet inom Agrosfär har gjort är att, i samarbete med SLU, tagit fram en förstudie kring hur biologisk mångfald kan mätas i odlingslandskapet. Nästa steg är att undersöka möjligheterna att inkludera beräkning av biologisk mångfald i odlingslandskapet i verktyget Agrosfär. Ambitionen är att Agrosfär ska kunna inkludera fler hållbarhetsaspekter och bli en branschstandard för hur en gårds hållbarhetsprestanda kan mätas.

Värdet av naturens tjänster

Biologisk mångfald har stor betydelse för lantbruket, både för att bygga motståndskraft på gården och för att vara ett verktyg för klimatanpassning. Det har också stor betydelse för allmänheten på många sätt, inte minst som bidrag till flera viktiga ekosystemtjänster, det vill säga tjänster som naturen gör för människan. Det kan som exempel vara fotosyntes, pollinering och vattenrening. Friska ekosystem stärker resiliensen mot klimatförändringar. FN:s expertpanel IPBES (biologiska mångfaldens motsvarighet till FN:s klimatpanel, IPCC) rapporterar att över 1 miljon av världens arter hotas av utrotning¹. Lantbruket har ett ansvar att motverka den utvecklingen parallellt som det bidrar på många sätt. Biologisk mångfald gynnas av de betande djuren. Naturbetesmarkerna är en av de mest artrika miljöerna i odlingslandskapet och mer än en fjärdedel av de rödlistade arterna i Sverige är beroende av öppna och trädbevattade gräsmarker för sin överlevnad. Igenväxning är det största hotet mot de rödlistade arterna och riskerar påverka drygt 1 400 rödlistade arter negativt². Betande djur behövs för att stoppa igenväxningen. Växa har utökat sitt arbete med biologisk mångfald, bland annat genom att erbjuda en modul inom Greppa Näringen som har fokus på området.

Grön omställning har fått en prisplapp

Även om inte fossila utsläpp utgör så stor del av de samlade utsläppen från lantbruket är det viktigt att branschen bidrar till att så fort som möjligt komma ner till noll i utsläpp. Utvecklingen av fossilfria alternativ till bränsle, insatsmedel med mera går fort framåt. Utsläppen av metan och lustgas är svårare att plocka bort och totalt sett arbetar lantbruket mot att uppnå netto noll. I en ny rapport från LRF har det gjorts beräkningar av vad det kostar med en grön omställning inom lantbruket. Då avses summan av de miljö- och klimatåtgärder som bedöms behövas i odlingen och djurhållningen för att klara de svenska miljö kvalitetsmålen och olika EU-direktiv samt nödvändiga åtgärder för att klimatanpassa odlingen. Resultatet visar att det kostar 20 miljarder om året. Då inkluderas både investeringar på gårdarna, som skrivs av med 15 procent per år, och årliga kostnader för andra åtgärder än de som utgörs av investeringar.

Risker och riskhantering

Så länge gårdarnas hållbarhetsarbete inte kompenseras ekonomiskt av politiska styrmedel eller högre pris för produkterna är det utmanande att skapa incitament för åtgärder och investeringar. Risker har fångats upp av flera aktörer inom livsmedelssektorn och ett arbete har påbörjats för att belöna aktivt hållbarhetsarbete på gårdsnivå. Växa motverkar risken genom att stötta lantbrukarna och bidra med rådgivning och information. Det omfattar också stöd att söka bidrag för hållbara investeringar.

Klimatanpassning är en nödvändighet för lantbruket, annars finns det risk för tapp i både produktion och djurvelfärd. Det gäller flera olika klimatscenarier, allt från torka till översvämningar. Växa motverkar risken genom att informera lantbrukare om de lösningar som finns tillgängliga på marknaden för att motverka negativa konsekvenser. Växa har tagit fram en broschyr baserad på erfarenheter från torråret 2018 som förväntas vara till stor hjälps vid likande år framöver.

¹ ipbes.net/assessment-reports/eca ² naturvardsverket.se

Mänskliga rättigheter, affärsetik och antikorrruption

Växas Uppförandekod bygger på en gemensam värdegrund och är grunden för agerandet i vardagen. Den fungerar som ett paraply för Växas andra policies, riktlinjer och styrande dokument. Uppförandekoden ska respekteras och följas av alla i Växa, från styrelse och ledning, till enskilda medarbetare. Vid misstanke om överträdelse mot Växas uppförandekod, kan det anmälas via Växas visselblåsarkanal. Det har under året inte kommit in några anmälningar. Om styrelse, ledning eller medarbetare i Växa inte agerar i enlighet med uppförandekoden kan det leda till korrigerande åtgärder. Ledning och chefer på alla nivåer har ett särskilt stort ansvar att vara förebilder och föregå med gott exempel.

Mänskliga rättigheter

Alla Växas anställda omfattas av samma rättigheter och möjligheter oberoende av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Växa har nolltolerans mot alla former av kränkande särbehandling, mobbing och diskriminering. Växa följer de lagar, förordningar och föreskrifter

som reglerar jämställdhet i arbetslivet samt står bakom FN:s deklaration och allmänna förklaring om att alla människor har samma värde och mänskliga rättigheter. Växa har nolltolerans mot barnarbete och värnar rätten till föreningsfrihet samt skäliga anställningsvillkor. Alla har ansvar att förebygga, förhindra och agera. På Växas intranät finns en beskrivning av hur medarbetare ska hantera anmälningar vid misstanke om avvikelser mot de mänskliga rättigheterna.

Växa värnar om god affärsetik och accepterar inte korruption

Alla affärsrelationer ska hanteras ansvarsfullt och etiskt korrekt. Växa driver verksamhet enligt gällande konkurrenslagstiftning och agerar för sund konkurrens. Korruption, mutor eller utpressning får inte förekomma. Situationer som kan innebära en intressekonflikt försöker undvikas. Om en situation skulle uppstå ska det rapporteras till närmaste chef. Medarbetare med bisysslor, det vill säga affärsverksamhet utanför Växa, ska rapportera det till närmaste chef och få ett godkännande.

Korruption, mutor eller utpressning får inte förekomma.

Alla beslut som fattas ska tas utan hänsyn till personlig vinning för medarbetare eller närstående. Affärsrelationer får inte heller utnyttjas för egen vinning. För att motverka och kontrollera detta finns det en arbetsordning för styrelse och förtroendevalda. Vid revisioner kontrolleras fakturor som kommit in från personer i beroendeställning, till exempel styrelsemedlemmar och anställda, för att säkerställa att de är relevant prissatta. Vid fakturering gäller prislistan för alla kunder, oavsett position eller relation till Växa. Gåvor som ges eller tas emot får inte överstiga Växas fastställda nivåer eller gällande lagstiftning. Representation får endast förekomma i den normala affärsverksamheten.

All data som ägs av lantbrukarna hanteras i enlighet med GDPR. Växa behandlar personuppgifter och integritetsfrågor med försiktighet och följer gällande lagar och förordningar. Sekretess gäller för de kunduppgifter som finns i Växas system, till exempel kundstöds-systemet CRM. Kunderna har möjlighet att begära registerutdrag.

Växas leverantörer

Växa förväntar sig att leverantörerna agerar med etik och moral samt med respekt för mänskliga rättigheter. Under 2023 infördes en leverantörsenkät där utvalda leverantörer får besvara frågor kring verksamhetsstyrning, miljö, arbetsmiljö, säkerhet och arbetsvillkor. En viktig del är också att de ska läsa igenom och acceptera Växas uppförandekod. Enkäten är utformad i en digital plattform som ger möjlighet att systematiskt följa upp svaren. Under året har cirka 15 leverantörer tagit del av enkäten. Dessa är utvalda utifrån storlek som leverantör eller att de har en verksamhet med stora risker kopplat till områdena som ingår i enkäten.

Resultatet av enkäterna presenteras på flera sätt i plattformen, bland annat genom en riskbedömning av låg, mellan eller hög risk för de utvalda områdena som frågorna omfattar. Underlaget kommer att utgöra grund för att kunna ta fram olika nyckeltal. Under kommande år kommer antalet leverantörer som ska besvara enkäten utökas och handlingsplaner kommer upprättas för de leverantörer som har avvikelser i riskbedömningen.

Växa har infört ett arbetssätt där nya leverantörer kontrolleras i Skatteverkets register så de innehåller F-skattsedel. Det ställs hårdare krav på fakturatexten, det ska tydligt framgå vad som är köpt och av vem.

God djurvälstånd skapar förtroende

Växa arbetar i första hand förebyggande för god djurhälsa och djurvälstånd. Det finns kunskap och kapacitet att stötta lantbrukare som av olika anledningar behöver förbättra välfärden på gården. Det är självklart att inga djur får fara illa och hela branschen har ett ansvar. Det är viktigt med ett gott förtroende hos konsumenterna och allmänheten.

Som medarbetare eller förtroendevald på Växa är det viktigt att vara en god förebild. Skulle det förkomma misstanke om brister i djurens välfärd finns det en intern rutin för hur medarbetarna på Växa ska hantera situationen.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till föreningsstämman i Växa Sverige Ekonomisk Förening, org.nr 769621-2344.

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 22-41 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten.

Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den dag som framgår av vår elektroniska underskrift.

Ernst & Young AB

Jens Karlsson

Auktoriserad revisor

Du hittar oss på

